

# Årsrapport 2011

SpareBank 1 Livsforsikring AS



# Innhold

4	STYRETS BERETNING
14	RESULTATREGNSKAP
16	BALANSEREGNSKAP
18	ENDRING I EGENKAPITAL
18	NOTER TIL REGNSKAPET
18	REGNSKAPSPRINSIPPER
22	NOTE 1 – FINANSIELL RISIKOSTYRING
24	NOTE 2 – NYTEGNING
24	NOTE 3 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER
24	NOTE 4 – ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING
25	NOTE 5 – FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING
25	NOTE 6 – ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER
27	NOTE 7 – YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE, STYRET, KONTROLLKOMITE OG REVISOR
27	NOTE 8 – SALGSKOSTNADER
29	NOTE 9 – BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE
32	NOTE 10 – SKATT
33	NOTE 11 – IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)/INVENTAR OG UTSTYR
33	NOTE 12 – EIENDOM
36	NOTE 13 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER
37	NOTE 14 – VERDSETTELSESHIERARKI – FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI
38	NOTE 15 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET
42	NOTE 16 – OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL
42	NOTE 17 – UTLÅN OG FORDRINGER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST
43	NOTE 18 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG
44	NOTE 19 – AVKASTNING PÅ KOLLEKTIVPORTEFØLJE
44	NOTE 20 – AVKASTNING PÅ INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN
45	NOTE 21 – ANDRE FORDRINGER
45	NOTE 22 – EGENKAPITAL
45	NOTE 23 – OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER
48	NOTE 24 – KAPITALDEKNING
49	NOTE 25 – ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONSLÅN
49	NOTE 26 – KONTRAKTSFASTSATTE FORSIKRINGSFORPLIKTELSER
50	NOTE 27 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER MED INVESTERINGSVALG
50	NOTE 28 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING
50	NOTE 29 – ANDRE FORPLIKTELSER
51	NOTE 30 – OM PREMIER, AVSETNINGER OG OVERSKUDDSDDELING
52	NOTE 31 – FORSIKRINGSTEKNISKE FORHOLD
55	KONTANTSTRØMOPPSTILLING
56	REVISJONSBERETNING
57	KONTROLLKOMITÉENS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAPET 2011



SpareBank 1 Livsforsikring AS oppnådde et resultat før skatt og andre resultatkomponenter på 442,5 mill. kroner i 2011. Dette er det beste resultatet i selskapets historie.

Forvaltningskapitalen økte gjennom året med 0,5 % til 26,6 mrd. kroner. Premiereserven ble i 2011 styrket med 187,3 mill. kroner på grunn av forventninger om økt levealder. Før disponering av årets resultat utgjorde bufferkapitalen 14,1 % av de forsikringsmessige avsetningene.

# SpareBank 1 Livsforsikring AS

## Årsberetning for 2011

### SELSKAPETS STRATEGI

SpareBank 1 Livsforsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1-bankene og LO.

SpareBank 1 Livsforsikring understøtter strategien til SpareBank 1-bankene og LO mot deres bedrifts- og privatkunder samt LO-medlemmer og foreninger.

Selskapet leverer trygghets- og pensjonsløsninger som gir SpareBank 1 kundene og LOs medlemmer trygghet for inntekt gjennom hele livet. Kundene i bankene og medlemmene i LO skal oppleve at selskapet gjør «trygghet og pensjon» enkelt og forståelig.

Selskapets konkurransefortrinn er konkurransedyktige produkter og tjenester og distribusjon gjennom SpareBank 1-bankene og LO.

SpareBank 1 Livsforsikring bidrar til at distributørene får lojale og tilfredse kunder, at LO har fornøyde medlemmer og at eier oppnår langsiktig stabil avkastning.

Pensjonsreformen og innføringen av ny folketrygd medfører økt ansvar for den enkelte. Den enkelte har et «trygghets- og pensjonsgap» som øker i årene fremover.

Med bakgrunn i selskapets strategi har selskapet følgende fokusområder:

- Lønnsom vekst innen Innskuddspensjon
- Lønnsom vekst innen Personforsikring

- Sikre optimal risiko- og kapitalhåndtering
- Videreutvikle prestasjonskultur

### HØYDEPUNKTER FRA ÅRET

- Resultatet for 2011 ble det beste i selskapets historie til tross for et krevende marked.
- Selskapets resultat ga en egenkapitalavkastning på 19,5%.
- Selskapets Barne- og Ungdomsforsikring ble rangert som markedets beste barneforsikring av Forsikrings-selskapet NEMI.
- Vellykket innfasing av nytt fagsystem for innskuddspensjon, F2100. Prosjektet ble ferdigstilt innenfor budsjettert tids- og kostnadsramme.
- Betydelig økning i salget av innskuddspensjon.
- Bokført kapitalavkastning i kollektivporteføljen under ett ble 5,4%.
- Avsetning for økt levealder innen individuelle forsikringer anses å være tilstrekkelige i henhold til gjeldende tariffer.

### UTVIKLING AV SALGET I 2011

SpareBank 1 Livsforsikring AS tilbyr innskuddspensjon, kollektiv ytelsespensjon og gruppelevsforsikring til arbeidsgivere og deres ansatte, samt gruppelevsforsikring til forbund og fagforeninger. Innen personmarkedet tilbyr selskapet risikoforsikring, kapitalforsikring og renteforsikring med investeringsvalg, samt livrente med garantert avkastning. Selskapets produkter distribueres i all

hovedsak gjennom bankene i SpareBank 1-alliansen og LO. Personforsikringsproduktene er i løpet av 2011 introdusert og selges til LO-medlemmer som LO-favorit forsikring.

Selskapets satsingsområder er individuelle risikoforsikringer, gruppelivsforsikring og innskuddspensjon. I følge den foreløpige markedsstatistikken til Finansnæringens Fellesorganisasjon hadde SpareBank 1 Livsforsikring AS en markedsandel innenfor personforsikringer (dødsrisiko, uførekapital og uførepensjon), gruppelivsforsikring og innskuddspensjon på henholdsvis 23,6%, 16,8% og 9,8% ved utgangen av 2011. Tilsvarende tall året før var 22,5%, 16,8% og 9,9%. Prosentandelene gjelder brutto forfalte premier.

Salget av innskuddspensjon ble 20% høyere i 2011 sammenlignet med 2010. Salget av tjenestepensjonsordninger har lenge vist en markert dreining fra ytelsespensjon til innskuddspensjon. Salget av gruppelivsforsikringer var 37% lavere i 2011 i forhold til forrige år.

SpareBank 1 Livsforsikring AS opprettholdt i løpet av 2011 en sterk stilling i markedet for individuelle risikoforsikringer. Salget av slike forsikringer utgjorde en årlig premieinntekt på 140 mill. kroner, som var 5% mer enn året før. Salget av spareforsikringer ble 27% lavere enn i 2010.

## ÅRSREGNSKAP

### Resultat

Selskapets resultat før skattekostnad ble 442,5 mill. kroner i 2011, mot 363,0 mill. kroner forrige år. Totalresultatet etter skatt og andre resultatkomponenter ble 511,9 mill. kroner, mot 290,2 mill. kroner året før.

### Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital var 26.607 mill. kroner per 31. desember 2011. Forrige år var forvaltningskapitalen 26.483 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 0,5%.

### Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 3.325 mill. kroner i 2011 mot 3.294 mill. kroner i 2010. Dette tilsvarte en økning på 1,0%.

Innenfor tradisjonell forsikring økte premieinntektene fra individuelle kapitalforsikringer og ulykkesforsikringer med

henholdsvis 9,9% og 8,7% i løpet av 2011, mens premier fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer gikk ned med 7,1%. Innenfor forsikring med investeringsvalg (unit linked) ble premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer og individuelle kapitalforsikringer redusert med henholdsvis 16,2% og 23,6% i løpet av året. Innenfor innskuddspensjon gikk premieinntektene opp med 13,5%, mens de ble redusert med 15,3% innen kollektiv ytelsespensjon fra 2010 til 2011. Gruppelivsforsikringer økte med 2,9%.

### Fordeling av premieinntekter:

Beløp i millioner kroner	2011	2010
<b>Tradisjonelle forsikringer:</b>		
Individuelle pensjonsforsikringer	285,0	306,7
Individuelle kapitalforsikringer	570,6	519,1
Ulykkesforsikringer	199,0	183,1
Gruppelivsforsikringer	604,5	587,7
Kollektive pensjonsforsikringer	465,6	549,5
<b>Forsikring med investeringsvalg:</b>		
Individuelle pensjonsforsikringer	39,0	46,5
Individuelle kapitalforsikringer	181,1	237,0
Innskuddstjenestepensjon	980,7	864,2
Sum brutto forfalte premieinntekter	3.325,5	3.293,8
Overførte premiereserver	660,8	352,4
Avgitt gjenforsikringspremie	-160,4	-152,0
Premieinntekter for egen regning	3.825,9	3.494,2

### Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Livsforsikring plasserer forvaltningskapitalen i aksjer, verdipapirfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. De finansielle eiendelene er delt inn i fem porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Kundenenes midler innenfor forsikringer med kontraktsfastsatte forpliktelser forvaltes i tre kollektivporteføljer. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 gjøres i en egen separat portefølje. Midlene knyttet til kollektiv pensjonsforsikring ble skilt ut i en egen forvaltningsportefølje i starten av 2010. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i eiendom og obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet. Den femte porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 13,8%. Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

*Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom kollektivporteføljer og aktivaklasser per 31.12.11:*

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Ordinær bestand	Kollektiv pensjons- forsikring	Gammel individual bestand
Obligasjoner, h.t.f.	15,7	22,2	28,6
Utlån og fordringer	8,1	9,4	3,2
Obligasjoner, omløp	39,9	39,4	32,1
Eiendom	19,8	21,9	22,1
Aksjer og andeler	13,7	10,6	16,1
Andre eiendeler	2,8	-3,5	-2,1
Sum eiendeler	100,0	100,0	100,0

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde samlet 184,9 mill. kroner ved utgangen av 2011, hvorav 80,3 mill. kroner tilhører den ordinære kollektivporteføljen, 30,3 mill. kroner tilhører porteføljen til kollektiv ytelsespensjon og 74,3 mill. kroner tilhører porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

*Fordelingen av finansielle eiendeler mellom aktivaklasser i selskapsporteføljen per 31.12.11:*

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Selskaps portefølje
Obligasjoner, h.t.f.	10,2
Utlån og fordringer	14,6
Obligasjoner, omløp	60,9
Eiendom	18,8
Aksjer og andeler	-
Andre eiendeler	-4,5
Sum eiendeler	100,0

*Inntekter fra finansielle eiendeler*

Uro rundt den finansielle stillingen for flere euro-land har preget markedene i 2011. Oslo Børs var på det meste ned 26%, men endte året med en nedgang på 12%. Globale aksjer falt 5%. Statsrentene i Norge var fallende gjennom året, og er nå på rekordlave nivåer. Samtidig har kredittpåslagene for obligasjoner økt i takt med usikkerheten i Europa. Norges Bank økte styringsrenten i mai fra 2 til 2,25%, men kuttet renten med 0,5 %-poeng i desember som følge av krisen i Europa.

Avkastning fra aksjeforteføljen var i gjennomsnitt minus 10,9%. Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi ga en avkastning på 4,3%.

Avkastningen fra eiendomsporteføljen ble 4,8% i 2011. Porteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo og kjennetegnes av høy utleiegrad og langsiktige kontrakter. Verdien av eiendomsinvesteringene ble i 2011 nedregulert med 37,9 millioner

kroner, som tilsvarer 1,0% av bokført verdi. Selskapets to direkte eide eiendommer ble i juni utskilt og lagt til egne datterselskaper. En eiendom, Brobekkveien Eiendom AS, ble solgt ved utgangen av september for 186,8 millioner kroner, som medførte et regnskapsmessig tap på 4,3 millioner kroner.

Selskapet oppnådde en verdijustert kapitalavkastning i kollektivporteføljen under ett på 2,5% i 2011, mens den bokførte kapitalavkastningen ble 5,4%. I 2010 ble tilsvarende avkastning henholdsvis 7,1% og 5,2%. Verdijustert avkastning i 2011 i de tre kollektivporteføljene for ordinær bestand, kollektiv pensjonsforsikring og gammel individual bestand var henholdsvis 2,4%, 3,1% og 2,3%. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 5,2%, 5,8% og 5,4%. I selskapsporteføljen ble kapitalavkastningen 4,3% i 2011, mot 4,5% året før.

*SpareBank 1 Livsforsikring AS har oppnådd følgende kapitalavkastning de siste fem år:*

Nøkkeltall i %	2011	2010	2009	2008	2007
Realisert (bokført)	5,4	5,2	7,1	-2,8	8,9
Verdijustert, eiendeler til virkelig verdi	2,5	7,1	9,5	-4,9	6,4
Verdijustert, inkludert «holdes til forfall»	3,2	7,2	9,5	-3,9	5,7

For året 2007 viser tabellen oppnådd avkastning for selskapets eiendeler totalt. Avkastningen for årene 2008 til 2011 gjelder hele kollektivporteføljen under ett.

Selskapets gjennomsnittlige årlige garanterte rente er på 3,13%. Alle nye kontrakter tilbys med 2,5% garantert rente.

*Eiendeler og avkastning i livsforsikring med investeringsvalg*

Finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 6.896 mill. kroner pr. 31. desember 2011, sammenlignet med 6.701 mill. kroner på samme tidspunkt året før. Midlene fordelte seg med 54,2% i aksjefond, 26,6% i obligasjonsfond og 19,2% i pengemarkedsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedriftsmarkedet hadde fondsporteføljen «100% aksjer» en avkastning ved utgangen av 2011 på minus 8,7%. Investeringsprofilene «Offensiv», «Moderat» og «Forsiktig» ga avkastning på minus 4,5%, minus 1,4% og 1,7%. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.

Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen «100 % aksjer» en avkastning på minus 10,1 %. Investeringsprofilene «Offensiv», «Moderat» og «Forsiktig» ga avkastning på minus 6,3 %, minus 2,6 % og 0,6 %. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.

#### *Forsikringsmessige avsetninger*

Forsikringsforpliktelsene knyttet til kontraktsfaste forpliktelser utgjorde 15.812 mill. kroner ved utgangen av 2011, mot 16.138 mill. kroner forrige år. Dette tilsvarer en reduksjon på 2,0 %. Selskapet hadde dessuten 6.993 mill. kroner i forsikringsforpliktelser knyttet til forsikringer med investeringsvalg ved årets slutt. Tilsvarende beløp utgjorde 6.805 mill. kroner året før. Dette tilsvarer en økning på 2,8 %.

Selskapet har tilleggsavsetninger ved utgangen av 2011 på 344,1 mill. kroner, fordelt med 167,4 mill. kroner innen kollektiv pensjonsforsikring, 74,6 mill. kroner innen fri-poliser og 102,1 mill. kroner innen individuelle forsikringer. Tilleggsavsetningene utgjør henholdsvis 150,5 %, 63,9 % og 55,1 % av selskapets årlig garanterte renteforpliktelse innen disse forsikringsområdene.

Erstatningsavsetningene for meldte (RBNS) og ikke meldte (IBNR) forsikringstilfeller er styrket med til sammen 158,4 mill. kroner. Forrige år ble erstatningsavsetningene styrket med 74,9 mill. kroner.

Premiereserven ble ved utgangen av 2011 styrket med 187,3 mill. kroner på grunn av forventning om økt levealder i forsikringsbestanden. Beløpet fordelte seg med 86,7 mill. kroner til kollektiv pensjonsforsikring, 67,6 mill. kroner til fripoliser og 33,0 mill. kroner til individuelle forsikringer. Premiereserven til individuelle renteforsikringer ble i de to foregående år også styrket med til sammen 119,8 mill. kroner. Nivået på avsetningen innen individuelle forsikringer anses nå å være tilstrekkelig, mens cirka 2/3 av oppreserveringsbehovet gjenstår innen kollektiv pensjonsforsikring og fripoliser.

#### *Erstatninger*

Brutto utbetalte erstatninger inklusive gjenkjøp ble 1.829 mill. kroner i 2011 mot 2.122 mill. kroner 2010. Dette tilsvarte en nedgang på 13,8 %. Dette skyldtes hovedsakelig lavere gjenkjøp av individuelle renteforsikringer. Slike gjenkjøp var høye i 2010 på grunn av utløpet av overgangsordningen som ble innført i 2007 ved endringen av beskatningen av livrenter. Fraflytting, det vil si overføring av

kundenes reserver til andre selskaper, økte med 709 mill. kroner fra 428 mill. kroner i 2010 til 1.137 mill. kroner i 2011. Hovedårsaken til økningen var flytting av pensjonsordningene til en stor kunde. Slik flytting registreres regnskapsmessig som erstatninger. Erstatninger for egen regning ble 3.052 mill. kroner i 2011. Dette representerte en økning på 503 mill. kroner i forhold til 2010.

#### *Driftskostnader*

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 781,7 mill. kroner i 2011, mot 830,8 mill. kroner i 2010. Kostnadene til salgs- og porteføljeprovisjon ble 247,3 mill. kroner, en økning med 11,7 mill. kroner i forhold til 2010.

Nedgangen i driftskostnader eksklusive provisjoner ble 60,8 mill. kroner. Personalkostnadene økte med 15,2 mill. kroner i 2011, men i 2010 var disse kostnadene redusert med 16,0 mill. kroner som en engangseffekt som følge av planendring i pensjonsordningene for selskapets ansatte. Øvrige driftskostnader ble redusert med 78,7 mill. kroner. Høsten 2011 ble bestanden av innskuddspensjon konvertert til et nytt fagsystem, F2100 levert av FDC. Dette prosjektet medførte 27,1 mill. kroner i kostnader i 2011.

#### *Skattemessige forhold*

Ved utløpet av 2011 hadde selskapet en utsatt skattefordel på 86,5 mill. kroner etter at skatteeffekten av avgitt konsern-bidrag var innregnet.

Skattekostnaden i 2011 ble minus 97,8 millioner kroner (skatteinntekt), mot 60,2 millioner kroner på samme tidspunkt i fjor. Årsaken til den lave skattekostnaden sammenlignet med en normalskattesats på 28 % er beregnet effekt av fritaksmetoden for aksjerelaterte investeringer og effekten av at den skattemessige fradragretten for avsetninger til kursreguleringsfond er avklart.

I selvangivelsene for 2009 og 2010 ble det krevet fradrag for avsetning til kursreguleringsfond med til sammen 617 millioner kroner. Ved beregning av skattekostnaden forrige år var rettstilstanden uavklart og det ble derfor gjort en korreksjon for usikkerheten knyttet til om skattemyndighetene ville godkjenne fradraget. Det er nå avklart at avsetningen kommer inn under skattelovens bestemmelse om fradragrett for forsikringsmessige avsetninger. Tilbakeføringen av korreksjonen reduserte skattekostnaden med 169,5 millioner kroner.

## RESULTATANALYSE

Netto risikoresultat utgjorde 241,4 mill. kroner i 2011, mot 325,4 mill. kroner året før. Hovedårsaken til det svakere risikoresultatet var en økning i erstatningsavsetninger vedrørende uførhet innen individuelle renteforsikringer i forhold til året før. Økte uføreerstatninger var også årsaken til svekkelsen av risikoresultatet innen gruppelivsforsikringer og kollektive pensjonsforsikringer. Det var en bedring i risikoresultatet innen individuelle kapitalforsikringer og ulykkesforsikringer.

Netto administrasjonsresultat var minus 65,9 mill. kroner, mot minus 186,9 mill. kroner forrige år. Den kraftige resultatforbedringen var en effekt av gjennomførte tiltak i 2010 i Deltaprojektet, hvor det var identifisert mulige tiltak for kostnadsbesparelser og økte inntekter. Det meste av administrasjonsunderskuddet oppstår innen driften av kollektive pensjonsforsikringer.

Netto avkastningsresultat i forhold til kundene (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 368,5 mill. kroner, mot 317,3 mill. kroner i 2010. Av avkastningsresultatet ble 187,3 mill. kroner benyttet til å styrke premiereserven på grunn av forventning om økt levealder. Tilsvarende beløp i 2010 var 45,3 mill. kroner. I 2010 ble dessuten tilleggsavsetningene styrket med 125,3 mill. kroner.

### Resultatanalyse:

Beløp i millioner kroner	2011	2010
Risikoresultat	241,4	325,4
Administrasjonsresultat	-65,9	-186,9
Avkastningsresultat	368,5	317,3
Oppreservering for økt levealder	-187,3	-45,3
Vederlag for rentegaranti	22,6	29,9
Resultat til fordeling	379,4	440,4

### Risikoresultat pr. bransje:

Beløp i millioner kroner	2011	2010
Individuelle kapitalforsikringer	158,5	130,0
Ulykke	44,0	25,7
Individuelle renteforsikringer	-87,0	19,8
Gruppelivsforsikringer	124,6	137,8
Kollektive pensjonsforsikringer	1,3	12,1
Risikoresultat	241,4	325,4

### Administrasjonsresultat pr. bransje:

Beløp i millioner kroner	2011	2010
Individuelle kapitalforsikringer	51,6	0,4
Ulykke	17,5	18,0
Individuelle pensjonsforsikringer	7,0	-18,4
Gruppelivsforsikringer	-0,1	-12,6
Kollektive pensjonsforsikringer	-141,9	-174,3
Administrasjonsresultat	-65,9	-186,9

## RISIKOFORHOLD OG SOLIDITET

### Risikoforhold

Selskapet har risiko knyttet til sin forsikringsmessige virksomhet, finansiell risiko knyttet til sine aktivaplasseringer (markeds- og kredittrisiko), samt operasjonell risiko.

En stor del av selskapets forsikringsportefølje består av rene risikoforsikringer. Disse forsikringene har positivt risikoresultat. Selskapets forsikringsrisiko vurderes å være under god kontroll.

Styret har vedtatt en investeringsstrategi der risiko-styringen står sentralt, og hvor blant annet aksje-, rente- og valutarisiko vurderes. Markedsrisiko er risiko for at selskapets verdier reduseres som følge av bevegelser i markedet. Markedsrisikoen i selskapet vurderes fortløpende ved bruk av stresstester. Den tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Investeringsstrategien er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over tid for både kunder og eier, hensyntatt en akseptabel risiko i forhold til forsikringsforpliktelsene. Selskapets gjennomsnittlige årlige garanterte rente er 3,13 % for produkter som har rentegaranti. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til selskapets evne til å innfri den årlige rentegarantien. Plasseringer i obligasjoner som holdes til forfall skal bidra til en sikker og jevn avkastning. Investeringsstrategien ivaretar også lovpålagte krav til ansvarlig kapital og kapitalforvaltning. Selskapets investeringer er i tråd med styrevedtatte rammer og eksponeringen anses forsvarlig i forhold til den risiko-bærende evnen til selskapet.

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. Kredittrisiko er relatert til obligasjoner, sertifikater, eiendom og reassuranse. Styret har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne og fastlagt minimumsnivå for kredittratingen innenfor de ulike utstedergruppene. Risikoen knyttet til sertifikat- og obligasjonsmarkedet er i hovedsak konsentrert om investeringer med såkalt investment grade (ratet BBB eller bedre). Det er lagt vekt på at eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko.

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte sine betalingsforpliktelser ved forfall,

eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen fallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. Selskapet har til enhver tid bankinnskudd for å møte kjente kontantstrømmer. I styringen av likviditetsrisiko vektlegges det at en stor del av finansielle investeringer skjer i verdipapirer som er lett omsettelige. En egen likviditetsstrategi er vedtatt av styret.

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter også juridisk risiko. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med vekt på veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen.

#### *Kapitalforhold og soliditet*

Selskapets kapitaldekning var på 18,5 % ved utgangen av 2011, mot 19,3 % ved utgangen av 2010. Hele den ansvarlige kapitalen består av kjernekapital. Et tidsbegrenset ansvarlig lån pålydende 200 millioner kroner med forfall 15. juni 2016 ble med Finanstilsynets godkjennelse innfridd (call opsjon) 15. juni 2011.

Selskapet ble i 2011 tilført 223,0 mill. kroner i egenkapital gjennom tilførsel av konsernbidrag.

Ved utgangen av 2011 ble premiereserven styrket med 187,3 mill. kroner på grunn av forventning om økt levealder i forsikringsbestanden. Det ble derfor ikke foretatt noen styrking av tilleggsavsetningene i 2011. Disse utgjorde 344,1 mill. kroner per 31. desember 2011. Kursreguleringsfondet var 184,9 mill. kroner ved utgangen av året. Etter foreslått disponering av resultatet for 2011 utgjorde bufferkapitalen samlet 1.706 mill. kroner, tilsvarende 11,0 % av de forsikringsmessige avsetningene ved utgangen av året. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen året før 2.300 mill. kroner, tilsvarende 14,6 % av de forsikringsmessige avsetningene. Hovedårsaken til nedgangen i bufferkapital i løpet av året er reduksjonen av kursreguleringsfondet. Bufferkapitalen defineres som summen av kjernekapital

utover minstekravet på 4 %, tilleggsavsetninger innenfor ett års rentegaranti og kursreguleringsfondet i kollektivporteføljen.

Solvensmargin kapitalprosenten per 31. desember 2011 var 303,5 %, mot 290,1 % året før. Minstekravet til solvensmargin kapital er 100 %. Ved utgangen av 2011 utgjorde solvensmargin kravet 794,6 mill. kroner, mot 859,0 mill. kroner i 2010.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er tilpasset dets risikoevne. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

#### **ORGANISATORISKE FORHOLD**

SpareBank 1 Livsforsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS med forretningsadresse i Oslo. Selskapet er ikke børsnotert. Administrerende direktør i morselskapet er styreleder i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Morselskapets hovedoppgave er å utøve eierskap gjennom å gi datterselskapet klare føringer til strategisk retning, lønnsomhetskrav, risiko knyttet til virksomheten og ønsket fremtidig vekst. Rammer for mulig kapitaltilførsel eller selskapets mulighet til å holde overskudd tilbake, er også viktige føringer som skal gis fra eier. Styringen av virksomheten skjer med utgangspunkt i norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier og mål styret har trukket opp. Opplysninger om godtgjørelse til administrerende direktør, styret, kontrollkomiteen og revisor fremgår av note til regnskapet.

Selskapet tilbyr individuelle kapital- og pensjonsforsikringer, gruppelivsforsikringer og kollektive pensjonsforsikringer, både i form av tradisjonelle forsikringer og forsikringer med investeringsvalg. Selskapets produkter distribueres hovedsakelig gjennom kontornettet til SpareBank 1 Gruppens eierbanker.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har 249 fast ansatte ved utgangen av 2011, tilsvarende 241 årsverk. Tilsvarende tall for 2010 var henholdsvis 244 og 236.

#### *HR-strategi*

HR-strategien i konsernet (det vil si SpareBank 1 Gruppen med sine datterselskaper) bygger opp under selskapets visjon og verdier. Det overordnede målet for HR-strategien er å tilrettelegge for at konsernet skal:



- Tiltrekke de rette medarbeiderne gjennom fokus på verdiene «Nær og dyktig»
- Beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner
- Utvikle medarbeidere gjennom involvering, klare mål og oppfølging

HR-strategien følger ansettelseszyklusen til en medarbeider og inneholder rammer og retningslinjer for hvordan selskapet som arbeidsgiver skal forvalte og utvikle sin viktigste ressurs – sine medarbeidere.

Sentrale områder i konsernets HR-strategi er: Kompetanseutvikling, karrieremuligheter, lønn og belønning, livsfasepolitikk, friskvern (HMS), likestilling og traineeordning. HR-strategien inneholder retningslinjer som skal bidra til at SpareBank 1 Gruppen skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass uten noen form for diskriminering.

Traineeordningen ble innført i 2006. Til sammen 20 traineer har avsluttet sin traineeperiode siden oppstarten av ordningen. Hensikten med traineeprogrammet er å rekruttere fremtidige ledere og fagspecialister som i løpet av en toårs periode vil opparbeide seg breddekompetanse innen konsernets ulike forretningsområder.

Lønnspolitikk er et annet sentralt område i HR-strategien. Selskapet gjennomfører regelmessige analyser for å sikre at det har konkurransedyktige betingelser uten å være lønnsledende. Incentivordningen med overskuddsdeling på konsernnivå, og bonus på selskapsnivå ble videreført i 2011. Faktisk resultat og måloppfyllelse i forhold til hvordan selskapets viktigste konkurrenter presterer, er grunnlag for utbetaling.

#### *Arbeidsmiljø og sykefravær*

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt. Det gjennomføres årlige organisasjonsundersøkelser i selskapet med videre oppfølging gjennom systematiske aktiviteter i organisasjonen for å rette på de svakheter som fremkommer i undersøkelsene. Undersøkelsen måler det selskapet er opptatt av i forhold til fokus på prestasjonskultur.

SpareBank 1 Gruppen har selskapsvise Arbeidsmiljøutvalg. Dette for å sikre at det er kort vei mellom eventuelle utfordringer i arbeidsmiljøet og myndighet til å løse disse. Vernetjenesten i konsernets selskaper arbeider aktivt. Det

er også oppnevnt et sentralt AKAN-utvalg som har fokus på rusmiddelproblematikk. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatene i 2011.

Konsernet videreførte i 2011 avtalen om Inkluderende Arbeidsliv. Det er i løpet av 2011 gjennomført opplæring for henholdsvis ledere og verneombud i ulike temaer innen HMS. Dette i samråd med de selskapsvise arbeidsmiljøutvalgene.

Sykefraværet i SpareBank 1 Livsforsikring AS utgjorde 1.829 dagsverk i 2011, tilsvarende 3,3%. Dette er en nedgang på 0,2 prosentpoeng fra året før. Det er ikke rapportert om noen arbeidsulykker eller yrkesskader i løpet av året.

I konsernets etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er også etablert en egen varslingsrutine.

Konsernet startet i 2010 prosjektet Fremtidens Arbeidsplass med ombygging av lokalene i Hammersborggata 2. I løpet av 2011 flyttet selskapet inn i bygningen og kunne ta i bruk moderne og tidsriktige lokaler som vil bidra til økt samhandling og kunnskapsdeling.

Styret takker samtlige medarbeidere i selskapet og ansatte i bankene for god innsats i 2011.

#### *Kompetanse*

Felles HR- og kompetansearbeid i SpareBank 1-alliansen organiseres gjennom et HR-utvalg. HR-rådet har som mandat å videreutvikle en felles overordnet HR-strategi, som blant annet innebærer å tiltrekke de rette medarbeidere gjennom fokus på selskapets verdier «nær og dyktig». Strategien skal også medvirke til å beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner. Involvering, klare mål og oppfølging vektlegges som kritiske suksessfaktorer overfor medarbeiderne.

SpareBank 1 Livsforsikring har gjennom årlige medarbeider- og utviklingssamtaler satt fokus på individuell utvikling av hver enkelts kompetanse. Dette vil forsterkes i 2012. I tillegg er det arbeidet mye med lederutvikling på mellomledernivå samt samarbeid mellom de ulike mellom-

ledere i selskapet. Det er opprettet et eget forum for alle mellomledere og et treningsprogram ved egne fokusgrupper.

#### *Livsfase og likestilling*

Av totalt antall ansatte i selskapet ved årsskiftet er 54 % kvinner og 46 % menn. Kvinneandelen blant selskapets ledere er 47 %. Konsernets ambisjon er at andelen kvinnelige ledere skal speile den generelle kjønnsfordelingen. I selskapets øverste ledergruppe på 8 medlemmer er det 3 kvinner.

Konsernet har et livsfaseutvalg som skal følge opp at blant annet likestillingsloven blir etterlevd i virksomheten. Utvalget har i tillegg fokus på hvordan SpareBank 1 Gruppen kan være en attraktiv arbeidsgiver for medarbeidere i ulike livsfaser.

Det er vedtatt en livsfasepolitikk der et av målene er å øke den reelle pensjonsalderen. Dette for å redusere behovet for rekruttering og samtidig dra nytte av verdifull kompetanse. For ytterligere å motivere medarbeidere til å fortsette i arbeid etter fylte 62 år ble det innført en 80/90/100 ordning fra 1. januar 2011. Dette er et tilbud til de ansatte som fyller 62 år, om å jobbe 80 %, få 90 % lønn og ha 100 % pensjonsopptjening.

SpareBank 1 Gruppen anvender en metode for vurdering av roller og stillinger, for å sikre objektiv lønnsfastsettelse. I forbindelse med de årlige vurderingene av lønn er også likelønn i forhold til arbeid av lik verdi, et tema. Hovedårsaken til at det er et noe høyere lønnsnivå for menn enn kvinner i konsernet skyldes at det er flere menn enn kvinner i både ledende stillinger og tunge faglige stillinger.

SpareBank 1 Gruppen AS har som medlem av Finansnæringens Hovedorganisasjon i 2011 videreført deltagelsen i FUTURA-programmet. Dette er et utviklingsprogram som har som målsetting å øke kvinneandelen i rekrutteringsgrunnlaget for ledende stillinger.

Styret i selskapet har i alt 7 medlemmer. Av disse er 4 kvinner.

#### *Attraktiv arbeidsgiver*

SpareBank 1 Gruppen opplever en økende interesse fra unge arbeidstakere. Dette sees på som et resultat av at konsernet har et sterkt varemerke i SpareBank 1 navnet, og at SpareBank 1 Gruppen har gjennomført aktiviteter for å

markedsføre seg som en attraktiv arbeidsgiver på universitet og høyskoler. Arbeidet med å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver med både spennende karrieremuligheter og konkurransedyktige betingelser videreføres i 2012.

#### *Miljø, klimaregnskap og miljøfyrtårn*

Selv om SpareBank 1 Gruppen ikke forurenser på samme måte som tradisjonell industri, har konsernet en påvirkning på miljøet rundt seg – både direkte og indirekte. Dette gjelder blant annet gjennom avfall, energibruk, reisevirksomhet, transport, materialvalg, innkjøp og vannforbruk.

SpareBank 1 Gruppen vil for fjerde år på rad utarbeide et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. Det er også igangsatt et arbeid for at SpareBank 1 Gruppen skal bli miljøfyrtårnsertifisert fra 2012. Miljøfyrtårn er et norsk, offentlig sertifikat. Ordningen støttes og anbefales av Miljøverndepartementet.

### **DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT**

SpareBank 1 Livsforsikring AS oppnådde et totalresultat inkludert andre resultatkomponenter på 511,9 mill. kroner i 2011.

Styret foreslår at 507,3 mill. kroner av resultatet avsettes til konsernbidrag. 4,6 mill. kroner avsettes til risikoutjevningfondet.

Selskapets frie egenkapital utgjorde 388,7 mill. kroner per 31. desember 2011.

### **UTSIKTENE FOR ÅR 2012**

Økt fokus på trygghet og pensjon tilsier langsiktig vekst i markedet for trygghetsprodukter og pensjonssparing. Livselskapets produktbredde kombinert med samarbeidet med LO og SpareBank 1 bankenes distribusjonsnett, gir et godt utgangspunkt for økt forretningsvolum.


Selskapet anses å være godt posisjonert i forhold til det framtidige pensjonsmarkedet der økte kapitalkrav og ytterligere fokus på lønnsomhet blir sentralt. Den videre strategien vil fokusere på lønnsom vekst innen innskuddspensjon og personforsikring.

Produktene ytelsespensjon og fripoliser har i dag et utfordrende regelverk. Disse produktene har høy årlig garantert avkastning og vil derved bli kapitalkrevende under det nye Solvens II-regelverket.

Selskapet arbeider løpende med vurdering av konsekvensene av og tilpasning til det kommende Solvens II-regelverket.

Finansmarkedene er preget av stor usikkerhet og høy volatilitet. Selskapet har god bufferkapital til å møte denne usikkerheten. Gjennom den kapitalforvaltningsstrategien som er fulgt, sikter selskapet mot å gi langsiktig stabil avkastning til kunder og eier.

Oslo, 14. mars 2012  
Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS



Kirsten Idebøen  
(styreleder)



Helge Nordahl



Gerd Kristiansen



Erling Øverland




Wenche Seljeseth



Joachim Høegh-Krohn

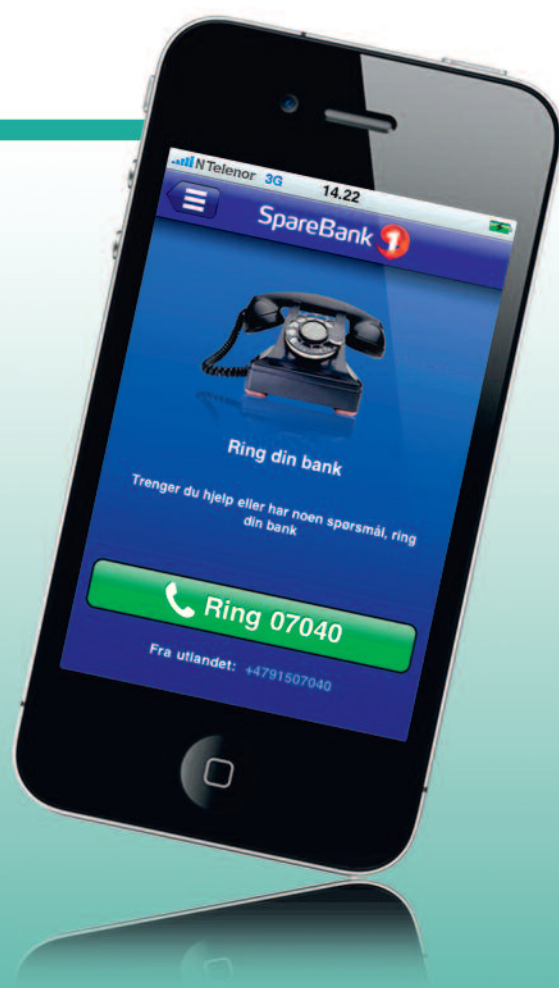


Camilla Grønnerød



Aud Lysestøen  
(Adm.dir.)

# Regnskap og noter





## RESULTAT FOR SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2011	2010
1.1	Forfalte premier, brutto	2	3 325 450	3 293 782
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier		-160 365	-152 037
1.3	Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper	5	660 808	352 451
1	SUM PREMIEINNEKTER FOR EGEN REGNING		3 825 893	3 494 196
2.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	12	213 406	268 393
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		502 489	447 609
2.3	Netto driftsinntekt fra eiendom		7 754	21 279
2.4	Verdiendringer på investeringer		-492 825	282 981
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		158 537	63 045
2	SUM NETTO INNEKTER FRA INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	3	389 361	1 083 307
3.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		145 649	9 139
3.4	Verdiendringer på investeringer		-714 431	549 003
3.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		110 066	117 203
3	SUM NETTO INNEKTER FRA INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	3	-458 716	675 345
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNEKTER		32 890	46 992
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto		-1 829 214	-2 122 458
5.1.2	-Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger		72 314	71 522
5.1	Utbetalte erstatninger		-1 756 900	-2 050 936
5.2.1	Endring i erstatningsavsetninger, brutto		-158 430	-74 913
5.2.2	-Endring av gjenforsikringsandel av erstatningsavsetninger		448	4 610
5.2	Endring i erstatningsavsetninger		-157 982	-70 303
5.3	Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreserve til andre forsikringsselskaper	5	-1 137 268	-427 941
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	4	-3 052 150	-2 549 180
6.1.1	Til/fra premiereserve, brutto		57 238	-137 213
6.1.2	-Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven		1 402	-5 015
6.1	Endring i premiereserve		58 640	-142 228
6.2	Endring i tilleggsavsetninger		25 727	-107 384
6.3	Endring i kursreguleringsfond		431 997	-289 732
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		-8 175	-775
6.5	Endring i tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		-3 282	-3 791
6.6	Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringsselskaper	5	9 988	1 750
6	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE		514 895	-542 160
7.1	Endring i premiereserven		-93 869	-1 085 377
7.3	Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		-9 843	-
7	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE - SÆRSKILT INVESTERINGSFORPLIKTELSE		-103 712	-1 085 377
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet		-33 892	-17 032
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-4 578	-17
8.3	Annen tilordning av overskudd		-22 614	-22 170
8	SUM MIDLER TILORDNET FORSIKRINGSKONTRAKTENE - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE		-61 084	-39 219

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2011	2010
9.1	Forvaltningskostnader		-24 431	-30 762
9.2	Salgskostnader	8	-281 367	-285 346
9.4	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)	6	-475 931	-514 668
9.5	- Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler		56 910	55 190
9	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER		-724 819	-775 586
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER		-44 596	-29 548
11	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	9	317 962	278 770
12.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	12	35 967	39 777
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		88 174	80 542
12.3	Netto driftsinntekt fra eiendom		1 445	2 814
12.4	Verdiendringer på investeringer		-12 773	-9 012
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		3 309	8 193
12	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	3	116 122	122 314
13	ANDRE INNTEKTER		22 293	1 580
14.1	Forvaltningskostnader		-91	-489
14.2	Andre kostnader		-13 749	-39 172
14	FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL SELSKAPSPORTEFØLJEN		-13 840	-39 661
15	RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		124 575	84 233
16	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		442 537	363 003
17	SKATTEKOSTNADER	10	89 888	-63 500
18	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER		532 425	299 503
19.1	Endringer i verdireguleringsreserve - eiendom, anlegg og utstyr		-	-3 457
19.3	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		-28 111	-11 563
19.5	Gvinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		-301	-814
19.8	Justering av forsikringsforpliktelsene		-	3 227
19.9	Skatt på andre resultatkomponenter	10	7 871	3 302
19	ANDRE RESULTATKOMPONENTER		-20 541	-9 305
22	TOTALRESULTAT		511 884	290 198

## BALANSE FOR SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Beløp i 1000 kroner.	Noter	2011	2010
<b>EIENDELER</b>			
1.2	Andre immaterielle eiendeler	106 587	41 829
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER	11 106 587	41 829
2.1.1	Investerings eiendommer	12 173	16 817
2.1.2	Eierbenyttet eiendom	12 -	27 047
2.1	Bygninger og andre faste eiendommer	173	43 864
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	12 537 992	573 834
2.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	537 992	573 834
2.3.1	Investeringer som holdes til forfall	13,16 292 720	315 764
2.3.2	Utlån og fordringer	13,17 417 802	532 384
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	710 522	848 148
2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	13,14,15,18 1 010	2 230
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	13,14,15 1 742 058	1 424 202
2.4.3	Utlån og fordringer	13,14,15 866	1 452
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	13,14,15 -112 033	-31 334
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 631 901	1 396 550
2	SUM INVESTERINGER	2 880 588	2 862 396
4.1	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	89 671	121 629
4.3	Andre fordringer	21 135 033	31 576
4	SUM FORDRINGER	224 704	153 205
5.2	Kasse, bank	280 063	333 412
5.3	Eiendeler ved skatt	10 86 454	-
5.4	Andre eiendeler betegnet etter sin art	1 351	1 351
5	SUM ANDRE EIENDELER	367 868	334 763
6.1	Opptjente, ikke mottatte leieinntekter	19	19
6	SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER	19	19
<b>SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN</b>		<b>3 579 766</b>	<b>3 392 212</b>
7.1.1	Investerings eiendommer	12 1 061	93 748
7.1.2	Eierbenyttet eiendom	12 -	150 775
7.1	Bygninger og andre faste eiendommer	1 061	244 523
7.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	12 3 299 327	3 198 905
7.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	3 299 327	3 198 905
7.3.1	Investeringer som holdes til forfall	13,16 3 327 510	3 500 743
7.3.2	Utlån og fordringer	13,17 1 077 885	993 923
7.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	4 405 395	4 494 666
7.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	13,14,15 2 161 470	2 366 537
7.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	13,14,15 5 866 988	5 579 899
7.4.4	Finansielle derivater	13,14,15 57	92 119
7.4.5	Andre finansielle eiendeler	13,14,15 174 491	192 724
7.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	8 203 006	8 231 279
7	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	15 908 789	16 169 373
7A	GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	222 650	220 800
8.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	13,14,15 3 737 772	4 087 775
8.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	13,14,15 3 164 291	2 612 742
8.4.5	Andre finansielle eiendeler	13,14,15 -6 203	-
8.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	6 895 860	6 700 517
8	SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSSVALGPORTEFØLJEN	6 895 860	6 700 517
<b>SUM EIENDELER</b>		<b>26 607 065</b>	<b>26 482 902</b>

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2011	2010
<b>EGENKAPITAL OG GJELD</b>				
9.1	Selskapskapital		348 400	348 400
9.2	Overkursfond		481 500	481 500
9.4	Annen innskutt egenkapital		994 876	771 819
9	SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	22	1 824 776	1 601 719
10.1.3	Risikoutjevningfond		46 019	41 441
10.1	Sum Fond		46 019	41 441
10.2	Annen opptjent egenkapital		388 659	334 601
10	SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	22	434 678	376 042
11.3	Annen ansvarlig lånekapital		-	200 000
11.4	Fondsobligasjoner		200 000	200 000
11	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	25	200 000	400 000
12.1	Premiereserve		13 181 685	13 204 951
12.2	Tilleggsavsetninger		344 121	379 255
12.3	Kursreguleringsfond		184 873	616 870
12.4	Erstatningsavsetning		1 753 839	1 581 280
12.5	Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		289 623	300 429
12.6	Andre tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		58 279	54 996
12	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSER	26,28	15 812 420	16 137 781
13.1	Premiereserve		6 706 603	6 584 025
13.4	Erstatningsavsetning		89 213	103 342
13.5	Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		197 155	117 709
13	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING - SÆRSKILT INVESTERINGSFORTEFØLJE	27	6 992 971	6 805 076
14.1	Pensjonsforpliktelser og lignende	6	88 076	73 007
14.2.2	Forpliktelser ved utsatt skatt		-	71 017
14.2	Forpliktelser ved skatt		-	71 017
14	SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER		88 076	144 024
15	PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSELKAPER		138 846	133 847
16.1	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		121 298	228 764
16.2	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		30 357	33 301
16.4	Finansielle derivater	13,15	220 332	157 600
16.5	Andre forpliktelser	29	670 579	344 701
16	SUM FORPLIKTELSER		1 042 566	764 366
17.1	Mottatte, ikke opptjente leieinntekter		823	10 562
17.2	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		71 909	109 485
17	SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE INNTEKTER		72 732	120 047
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			26 607 065	26 482 902

Oslo, 17. mars 2012  
Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS



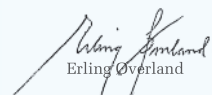
Kirsten Idebøen  
(styreleder)



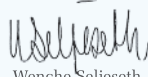
Helge Nordahl



Gerd Kristiansen



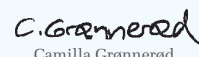
Erling Overland



Wenche Seljeseth



Joachim/Høegh-Krohn



Camilla Grønnerød



Aud Lysestøen  
(Adm.dir.)



## ENDRING I EGENKAPITALEN SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

NOK 1 000	Innskutt egenkapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Risikoutjevningfond	Annen opptjent egenkapital	Re-assuransavsetning	Adm.-avsetning	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2010	348 400	481 500	771 819	41 441	330 954	3 646	10 306	1 988 066
Opphør av administrasjonsavsetning	-	-	-	-	10 306	-	-10 306	-
Overført til erstatningsavsetning	-	-	-	-	-10 306	-	-	-10 306
Korrigert egenkapital pr. 31.12.2010	348 400	481 500	771 819	41 441	330 954	3 646	-	1 977 760
<b>Årets resultat:</b>								
Totalresultat	-	-	-	-	511 883	-	-	511 883
<b>Poster ført direkte mot EK:</b>								
Fusjon Calmeyers gate 1 AS	8 805	30 464	48 831	-	21 821	-	-	109 921
Fisjon CM Liv AS	-8 805	-30 464	-48 831	-	-21 821	-	-	-109 921
Fusjon Hammersborggata 9 AS	13 757	48 278	77 388	-	34 583	-	-	174 006
Fisjon H9 Liv AS	-13 757	-48 278	-77 388	-	-34 583	-	-	-174 006
Avsatt til risikoutjevningfond	-	-	-	4 578	-4 578	-	-	-
Endring i reassuransavsetning	-	-	-	-	-364	364	-	-
Skatteeffekt av mottatt konsernbidrag 2010	-	-	-	-	-62 456	-	-	-62 456
Skatteeffekt av avgitt konsernbidrag 2011	-	-	-	-	116 516	-	-	116 516
Sum inntekter og kostnader for perioden	-	-	-	4 578	561 001	364	-	565 943
<b>Egenkapitaltransaksjoner med eier:</b>								
Mottatt konsernbidrag	-	-	223 057	-	-	-	-	223 057
Avsatt til konsernbidrag	-	-	-	-	-507 306	-	-	-507 306
Egenkapital pr. 31.12.2011	348 400	481 500	994 876	46 019	384 649	4 010	-	2 259 454

# Noter til regnskapet

## REGNSKAPSPRINSIPPER

### GENERELT

Selskapet er underlagt «Lov om forsikrings-selskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv (forsikringsvirksomhetsloven)» av 10. juni 2005. Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven av 17. juli 1998, «Forskrift om årsregnskap mm. for forsikrings-selskaper», fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 1998 med siste endringer 20. desember 2011, samt god regnskapsskikk. I henhold til årsregnskapsforskriften er selskapsregnskapet utarbeidet i samsvar med forskrifter om internasjonale regnskapsstandarder med mindre annet følger av forskriften. I dette inngår at bestemmelser i internasjonale regnskapsstandarder kan fravikes i samsvar med bestemmelser i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder av 21. januar 2008.

De fleste bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven trådte i kraft den 1. januar 2008. Vesentlige endringer i loven var at prising skal skje i forkant og at det ble nye krav til oppsplitting av prisen på de ulike elementer i tariffen. Rentegaranti skal prises særskilt. Den nye loven resulterte i flere overskuddsregimer enn tidligere. Kollektiv pensjon og nye individuelle produkter følger ny overskuddsmodell, mens fri-poliser følger modifisert overskuddsmodell. Individuelle sparekontrakter inngått før 2008 kan følge gammel overskuddsdeling. Ettårige risikoprodukter er uten rett til overskudd, mens kundene får/belastes avkastningen i produkter med investeringsvalg.

Regnskapet er utarbeidet etter historisk kost prinsippet, med unntak av investeringseiendommer, bygninger og finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi.

### INDELING AV FORVALTNINGSKAPITALEN

Selskapets forvaltningskapital er delt inn i selskapsporteføljen, kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen.

#### – Kollektivporteføljen:

Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av kontraktsfaste forpliktelser.

I henhold til forsikringsloven er erstatningsavsetninger i tilknytning til forsikringer hvor forpliktelsene er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje forvaltet i kollektivporteføljen. Risikoutjevningfondet er forvaltet i kollektivporteføljen i henhold til forsikringsloven til tross for at det i henhold til årsregnskapsforskriften er klassifisert som egenkapital.

Selskapet har etablert tre kollektivporteføljer. Finansielle eiendeler knyttet til bestanden av individuelle forsikringer solgt før 1. januar 2008, det vil si før den nye loven trådte i kraft, forvaltes i en egen separat portefølje. Med virkning fra 1. januar 2010 ble eiendelene knyttet til kollektiv pensjonsforsikring likeledes skilt ut i en egen forvaltningsportefølje. Den tredje porteføljen inneholder eiendeler knyttet til øvrige forsikringer som forvaltes i kollektivporteføljen.

#### – Investeringsvalgporteføljen:

Investeringsvalgporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje.

#### – Selskapsporteføljen:

Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene. I henhold til oppstillingsplanen i årsregnskapsforskriften er fordringer i forbindelse med direkte forsikringer innpassert i selskapsporteføljen til tross for at de inngår i midler til dekning av forsikringsforpliktelser.

### VERDIPAPIRER OG DERIVATER

Selskapet klassifiserer verdipapirer i følgende kategorier:

Til virkelig verdi over resultatet, eiendeler tilgjengelig for salg, utlån og fordringer og investeringer holdt til forfall. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Finansielle eiendeler blir klassifisert ved anskaffelsen.

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er det tidspunkt selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Finansielle eiendeler som føres til virkelig

verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi, med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Eiendeler klassifisert som utlån og fordringer og investeringer holdt til forfall regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert) bruker selskapet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, og bruk av diskontert kontantstrømsanalyse og opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst mulig grad selskapsespesifikk informasjon.

#### *– Verdipapirer og derivater til virkelig verdi over resultatet:*

En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger, eller dersom selskapet velger å klassifisere den i denne kategorien når det er gitt åpninger for det i regelverket. Derivater klassifiseres også til virkelig verdi over resultatet.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som «finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet», inkludert utbytte, medtas i resultatregnskapet under «Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen eller selskapsporteføljen» i den perioden de oppstår.

#### *– Verdipapirer tilgjengelig for salg*

Verdipapirer tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler selskapet velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. Verdipapirer som er klassifisert i denne kategorien, måles til virkelig verdi. Verdiendringer føres direkte mot egenkapitalen.

#### *– Utlån og fordringer*

Verdipapirer klassifisert som utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som selskapet har klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rente-metode. Dette gjelder likevel ikke «skattelån». Dette er lån gitt til forsikringskundene med pant i deres kapitalforsikringer. Disse lånene måles til virkelig verdi.

Selskapet har klassifisert investeringer i «collateralized debt obligations» (CDO) og aksjeindekserte obligasjoner til «utlån og fordringer» fordi det ikke er et aktivt marked for disse verdipapirene. Derivatdelen er dekomponert og klassifisert til virkelig verdi over resultatet.

Virkelig verdi er satt lik amortisert kost for hovedstolen til CDO'er som inngår i utlån og fordringer fordi avvik i forhold til virkelig verdi på CDO'ene er presentert som finansielt derivat.

#### *– Investeringer som holdes til forfall*

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler notert i et aktivt marked, med faste eller forutsigbare betalinger og faste forfall som selskapet har en positiv intensjon om å holde til forfall. Disse obligasjonene måles til amortisert kost etter effektiv rente-metode.

Tap ved verdifall på obligasjoner som holdes til forfall reverseres over resultatregnskapet dersom en senere økning av gjenvinnbart beløp objektivt kan relateres til en hendelse inntrådt etter at tapet ved verdifall ble innregnet i resultatregnskapet.

Gjenvinnbart beløp for investeringer i obligasjoner som holdes til forfall beregnes til nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer, diskontert med sist fastsatte effektiv rentesats (dvs. den effektive rentesats som ble beregnet ved første gangs registrering av disse finansielle eiendelene).

#### *– Derivater*

Derivatene består av valuta- og renteinstrumenter samt instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet på dato hvor kjøp av derivatet er inngått. Avvik i forhold til virkelig verdi på CDO'ene er presentert som finansielt derivat. Standard & Poors tabeller for konkurssannsynligheter for CDO'er er benyttet ved verddivurderingen. Disse tabellene viser for hver løpetid og rating en sannsynlighet for mislighold av hovedstolen.

#### VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter kurser på balansedagen.

Deler av eiendeler i utenlandsk valuta er sikret med valutaterminforretninger. Ved realisasjon av valutaterminforretningene resultatføres gevinst og tap.

#### BYGNINGER OG FAST EIENDOM

SpareBank 1 Livsforsikring AS har eiendomsplasseringer gjennom investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper. Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Regnskapene til disse selskapene er omarbeidet i samsvar med de prinsipper som selskapsregnskapet til SpareBank 1 Livsforsikring AS er utarbeidet etter. Avsatt konsernbidrag og utbytte i datterselskapene er inntektsført i selskapets resultat.

Eiendommene i datterselskapene og de tilknyttede selskapene vurderes individuelt ved bruk av selskapets interne verdsettelsesmodell ved at antatt framtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. Avkastningskravet tar hensyn til rentenivået, den generelle risikoen i eiendomsmarkedet og risiko som er spesifikk for den enkelte eiendom. Beregningen av virkelig verdi oppdateres ved hver regnskapsavslutning. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til eiendommene vises i note.

Parallelt med intern verddivurdering blir det for kontrollformål utført ekstern verddivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen. Utvalget er trukket tilfeldig av forhåndsdefinert antall eiendommer. Utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på 3 år.

Det er ikke beregnet utsatt skatt på urealiserte verdiendringer fordi eiendommene eies gjennom aksjeselskaper som kommer inn under fritaksmetoden. I forbindelse med verddivurdering av aksjene er imidlertid effekten av latent skatt i aksjeselskapene beregnet utenom verddivurderingsmodellen. Den latente skatten i selskapene medfører ofte en rabatt i forhold til eiendomsverdien ved omsetning av slike selskap. Latent skatt er beregnet med 7% av differansen mellom virkelig verdi og skattemessig verdi, redusert med bokført utsatt skatt i selskapsregnskapene for eiendommene. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Nettoeffekten er behandlet som nedskrivning av verdien av aksjene i eiendomselskapene.

#### IMMATERIELLE EIENDELER

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative), og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt: - det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk; - ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den; det er mulig å bruke eller selge programvaren; det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler; tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren; og utgiftene kan måles pålitelig. Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

#### FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Livsforsikring AS har en fordring på SpareBank 1 Gruppen AS som innebærer at det er ytet et lån til SpareBank 1 Gruppen AS. Denne fordringen gjelder konsernbidraget som ble vedtatt gitt til SpareBank 1 Livsforsikring AS i 3. kvartal 2011 og som vil bli utbetalt i 2. kvartal 2012. Finanstilsynet har med hjemmel i finansieringsvirksomhetsloven av 10. juni 1988 gitt tillatelse til lånet med bakgrunn i at lånet ikke innebærer en svekkelse av kapital-situasjonen til forsikringselskapet.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har ingen øvrige fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

#### SKATT

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Beregnet skattekostnad knyttet til andre resultatkomponenter blir ført under andre resultatkomponenter.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser, når det er sannsynlig at det vil foreligge fremtidig skattbar inntekt, og at midlertidige forskjeller kan trekkes fra i denne inntekten. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater fra selskapets egen virksomhet som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Ved vurdering av sannsynlighet vil historisk inntjening og forventede fremtidige marginer bli lagt til grunn.

Det er ikke beregnet utsatt skatt knyttet til verdiendring av eiendommer eid i egne selskaper. Realisasjon av eiendommene vil i praksis være salg av aksjer eller andeler. Eventuelle gevinster eller tap ved realisasjon av aksjer eller andeler vil ikke være skattpliktig som følge av fritaksmetoden, og det er selskapets oppfatning at regnskapet gir best informasjonsverdi når utsatt skatt ikke oppføres på slike verdiendringer.

#### PENSJONSORDNINGER

Selskapet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. Selskapets kollektive pensjonsordning er plassert i SpareBank 1 Livsforsikring AS.

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringselskapet. Det har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Selskapets kollektive ytelsesbaserte ordning sikrer medlemmene en pensjon på 70 % av lønn opp til 12G. Lønn utover 12G er sikret gjennom en innskuddsbasert ordning. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket for nyansatte etter 1. mai 2005.

I tillegg kommer forpliktelser som følger av Avtalefestet Førstids Pensjon (AFP) og enkelte særskilte avtaler om førstidspensjoner og tilleggspensjoner.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med norsk 10 års statsobligasjonsrente på balansedagen med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsene.

Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik) som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene blir regnskapsført under andre resultatkomponenter i den perioden de oppstår.

Endringer i pensjonsplanens ytelser resultatføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

#### SLUTTVEDETLAG

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforhold avsluttes av konsernet før det normale tidspunktet for pensjonering eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Konsernet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til dagens arbeidstakere i henhold til en formell, detaljert plan som konsernet ikke kan trekke tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang.

#### EGENKAPITAL

Egenkapital består av innskutt egenkapital som aksjekapital og overkursfond, og opptjent egenkapital inkludert risikoutjevningfond. Fram til 31. desember 2010 var administrasjonsavsetning også inkludert i opptjent egenkapital.

#### Risikoutjevningfond

Risikoutjevningfondet har som formål å absorbere svingninger i risikoresultatet over tid. Avsetningen anses ikke å være knyttet til selskapets forsikringsrisiko for eksisterende eller fremtidige kunder og klassifiseres som opptjent egenkapital.

#### Administrasjonsavsetning

Administrasjonsavsetning skulle dekke kostnader ved skadeoppgjør etter eventuell avvikling av selskapet. Avsetningen ble ikke ansett å være knyttet til selskapets forsikringsrisiko for eksisterende kunder og ble klassifisert under annen opptjent egenkapital. Med virkning fra 1. januar 2011 ble det gjennomført endringer i forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser om forsikringstekniske avsetninger for skade-forsikringsvirksomheten som medførte at slike avsetninger ikke lenger omfattet krav til administrasjonsavsetning. Forventede indirekte skadebehandlingskostnader skal nå inkluderes i erstatningsavsetningen. Administrasjonsavsetningen per 1. januar 2011 ble som følge av dette omklassifisert til annen fri egenkapital.

#### ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telle med et beløp på inntil 50 % av kjernekapitalen ved beregning av kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med et beløp på inntil 100 % av kjernekapitalen. Ansvarlig lånekapital blir oppført til nominelle verdier. SpareBank 1 Livsforsikring AS har ved utløpet av 2011 ingen slike ansvarlige lån.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, og hvor SpareBank 1 Livsforsikring AS ikke har plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Kredittilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom SpareBank 1 Livsforsikrings kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller samlet kapitaldekning faller under 6 prosent. Nedsikrede beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp for det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner er ansvarlig lånekapital og er oppført til nominelle verdier.

#### FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

Selskapets produkter er alle klassifisert som forsikringskontrakter.

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som den enkelte regnskapspliktige har anvendt i tidligere årsregnskap under forutsetning av at de norske reglene om forsikringsmessige avsetninger er

tilstrekkelige. For å dokumentere dette må selskapet gjennomføre en tilstrekkelighetstest. SpareBank 1 Livsforsikring AS gjennomfører årlig en slik test. Dette tilsier at tidligere anvendte prinsipper knyttet til forsikringsmessige avsetninger for livsforsikring kan anvendes.

De forsikringsmessige forpliktelsene innenfor livsforsikring omfatter premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond og andre tekniske avsetninger.

Grunnlagsrenten vurderes til enhver tid etter renten på langsiktige statsobligasjoner, og i tråd med forskriften om premier og forsikringsfond i livsforsikring. Fra og med 1. januar 2011 er grunnlagsrenten 2,5 % for nye kontrakter, mens grunnlagsrenten for ny opptjening for kollektive pensjonsavtaler vil være 2,5 % fra 1. januar 2012. Grunnlagsrenten er 2,75 % for livsforsikringskontrakter (eksklusiv ytelsesbaserte kollektive pensjonsavtaler) tegnet i perioden 1. juni 2006 – 31. desember 2010. For kollektive pensjonsavtaler tegnet i perioden 1. juni 2006 – 31. desember 2010 er grunnlagsrenten 2,70 %. For opptjente rettigheter i kollektiv pensjon er grunnlagsrenten 3 % for årene 2004–2005. For nye individuelle livsforsikringskontrakter i perioden 1994–2005 er grunnlagsrenten 3 %. For øvrig er grunnlagsrenten 4 %.

Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNO, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet. Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut ifra prinsippet om at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut ifra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.

Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er foretatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.

#### – Premiereserve:

Premiereserven er selskapets avsetning til å møte fremtidige forsikringsmessige forpliktelser. Reserven er beregnet som kontantverdien (neddiskontert med rente lik den garanterte rente) av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige premier. En forsikrings premiereserve svarer til 100 prosent av forsikringens garanterte gjenkjøps-/flyttee verdi før avbrudds-/flytteegebyr.

Administrasjonsreserve på 4 % av nettoreserven for kollektiv pensjon er inkludert.

Nytt dødelighetsgrunnlag (beregningsgrunnlag), K2005, for kollektiv pensjonsforsikring og fripoliser er innført pr. 1. januar 2008. Økt reservekrav som følge av tariffendringen er fordelt til premiereserven i 2008. Dette var avsatt til sikkerhetsfondet pr. 31. desember 2007.

#### – Tilleggsavsetninger:

For å sikre soliditeten i livsforsikringselskapene kan det foretas tilleggsavsetninger inntil 12 prosent av premiereserven knyttet til den enkelte forsikringskontrakt. Tilleggsavsetningene er betinget kundetildelt overskudd som kan benyttes til å dekke den årlige rentegarantien, dersom avkastningen fra de finansielle eiendelene ikke er tilstrekkelig. Det kan ikke trekkes mer enn ett års rentegaranti det enkelte år.

#### – Kursreguleringsfond:

Avsetningen tilsvarende netto urealiserte merverdier på finansielle eiendeler, med unntak av investering i eiendom, vurdert til virkelig verdi og som inngår i kollektivporteføljen. Netto urealiserte merverdier fastsettes ved en samlet vurdering av porteføljen. Kursreguleringsfondet kan ikke være negativt.

#### – Erstatningsavsetning:

Erstatningsavsetningen skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som er meldt, men ikke ferdig oppgjort, og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (RBNS og IBNR).

Med virkning fra 1. januar 2011 ble det gjennomført endringer i forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser om forsikringstekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten som medførte at erstatningsavsetningen også skal omfatte forventede indirekte skadebehandlingskostnader. Overgangen til nytt regelverk er å betrakte som en prinsippendring. Effekten av prinsippendringen er belastet annen opptjent egenkapital.

#### – Premiefond:

Premiefondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med tradisjonell pensjonsforsikring. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

#### – Innskuddsfond:

Innskuddsfondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med pensjonsforsikring hvor forpliktelsene er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

#### – Pensjonistenes overskuddsfond:

Fondet består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

### PREMIEINNTEKTER

Premieinntekter for egen regning omfatter forfalte bruttopremier fratrukket premie for avgitt gjenforsikring og overførte premiereserver fra andre selskaper. Inntektsføringen er uavhengig av om premien er betalt eller ikke. Ved nyttegning inntektsføres premien når forsikringen blir utstedt. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserven.

### ERSTATNINGER

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrukket mottatt gjenforsikring, overførte forsikringsmidler til andre selskap og endring i erstatningsavsetninger. Avsetning for erstatninger som ikke er ferdigbehandlet eller utbetalt ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen.

### FLYTTING AV LIVSFORSIKRINGSKONTRAKTER

Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreguleringsfond fra annet selskap føres over resultatregnskapet under posten «Premieinntekter for egen regning; Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper» og «Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser; Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringselskaper». Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreguleringsfond til annet selskap føres under «Erstatninger for egen regning; Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringselskaper». Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsfondet tilsvarende. Beløpet blir stående som kortsiktig gjeld/tilgodehavende til oppgjør finner sted. Forsinkelsesrenter ved fraflytting føres under «Andre forsikringsrelaterte kostnader».

### HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen, representantskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.



## NOTE 1 – FINANSIELL RISIKOSTYRING

### GENERELT

SpareBank 1 Livsforsikring AS er gjennom sin virksomhet eksponert for både finansiell-, forsikrings-, operasjonell- og forretningsrisiko. Finansiell risiko omfatter markedsrisiko, likviditetsrisiko og motpartsrisiko. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til hvordan selskapet klarer å innfri den årlige minsteavkastningen (rentegarantien) som en stor del av kundene er garantert. Dette stiller krav både til hvordan selskapet forvalter sine eiendeler og til hvordan selskapet styrer og kontrollerer sin risiko.

### INVESTERINGSSTRATEGI

Selskapets investeringsstrategi inneholder rammer for hvordan selskapet skal plassere og forvalte sine eiendeler, herunder tillatte markeder, aktivklasser og finansielle instrumenter. Investeringsstrategien inneholder også retningslinjer og rammer for kreditt-eksponering, motpartseksponering, valutarisiko og bruk av derivater i sikringsstrategier. Selskapets investeringsstrategi vedtas av styret.

### RISIKOSTYRING OG RAPPORTERING

Risikostyringen i SpareBank 1 Livsforsikring AS har som formål å bidra til en høyest mulig avkastning for kunder og eier innenfor et akseptabelt risikonivå, gjennom å sikre god styring og kontroll av den risikoen selskapet er eksponert mot. Risikonivået skal stå i samsvar med styrets risikoappetitt. Risikostyringen skal støtte opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse, sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning.

Selskapets strategi for risikostyring er vedtatt av styret og omfatter prosesser, rammer og handlingsregler som selskapet skal følge når risikoeksponeringen i selskapet passerer gitte nivåer. Risikostyringsfunksjonen ivaretas av avdelingen Risk Management med ansvar for overvåking og oppfølging av finansiell risiko, rapportering og compliance. Avdelingen er organisert i seksjon for Økonomi og Risikostyring og er uavhengig fra operasjonelle funksjoner. Selskapets samlede risikoeksponering beskrives i selskapets risikorapport som behandles av styret. SpareBank 1 Gruppen har det overordnede ansvaret for risikostyringen i konsernet.

### MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av prisbevegelser i markedene for aksjer, renter, eiendom, andre verdipapirer, valuta og kredittspread. SpareBank 1 Livsforsikring AS vurderer markedsrisikoen i selskapet fortløpende ved bruk av stresstester. Selskapet benytter også andre statistiske verktøy og metoder for å vurdere markedsrisikoen. Selskapet arbeider med å videreutvikle modeller for måling og overvåking av risiko.

Selskapet styrer også markedsrisikoen via et minimumsavkastningskrav som skal bidra til at selskapet når et forhåndsfastsatt inntekstmål. Selskapet har definerte handlingsregler for risikoreduserende tiltak hvis avkastningen blir lavere enn minimumskravet eller bufferkapitalutnyttelsen når forhåndsdefinerte nivåer.

SpareBank 1 Livsforsikring AS tilbyr pensjonsprodukter som har rentegaranti, det vil si en minsteavkastning som kundene er garantert hvert år. Selskapets gjennomsnittlige årlige garanterte rente er 3,13 %.

Selskapets finansielle risiko er i stor grad knyttet til om selskapet klarer å innfri den årlige rentegarantien. Et lavt rentenivå vil øke risikoen for at selskapet ikke oppnår rentegarantien. Dersom avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil selskapet måtte benytte deler av bufferkapitalen som er bygget opp av tidligere års overskudd. I ett kalenderår kan tilleggsavsetninger kun benyttes for å dekke ett års rentegaranti. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp.

Investeringsstrategien og dermed markedsrisikoen for de ulike porteføljene i SpareBank 1 Livsforsikring AS er tilpasset den risikotoleransen selskapet har for ulike produkter, kontrakter og ansvarlig kapital. Aktiv risikostyring i kundeporteføljene reduserer sannsynligheten for å ikke oppnå rentegarantien.

Risk Management avdelingen overvåker markedsrisikoen i selskapet og følger opp rammer og retningslinjer som er gjeldende for selskapet.

### STRESSTESTER

SpareBank 1 Livsforsikring AS benytter en intern stresstest som en del av risikostyringen i selskapet. Risikoeksponeringen i selskapet beregnes som samlet tapspotensial i et definert krisescenario dividert med bufferkapital. Bufferkapitalen er definert som laveste verdi av bufferkapital i henhold til enten kapitaldeknings- eller solvensregelverket. Intern stresstest er vedtatt av styret og beregnes på jevnlig basis, eventuelt daglig ved behov. Daglig beregning av bufferkapitalutnyttelsen er særlig aktuelt i perioder med store markedsbevegelser, og/eller når bufferkapitalutnyttelsen er nær grenseverdiene for handlingsreglene. Utvikling i kursreservene følges på daglig basis.

SpareBank 1 Livsforsikring AS beregner også stresstester (Stresstest I og Stresstest II) definert av Finanstilsynet på jevnlig basis. Styret informeres om resultatene. Stresstest II er ment å tilfredstille gjeldende regelverk, mens Stresstest I er utviklet med tanke på å tilfredstille det kommende soliditetsregelverket, Solvens II. Som en del av selskapets forberedelser til Solvens II, har selskapet implementert et nytt system for måling, overvåking og styring av risiko. Selskapet arbeider kontinuerlig med å videreutvikle dette verktøyet.

### SENSITIVITETSANALYSE

Aktivsiden til SpareBank 1 Livsforsikring AS er stresstestet for å vise hvor mye eiers resultat påvirkes dersom følgende scenarier skulle inntreffe: Nedgang i aksjemarkedet på 20 %, renteoppgang på 1,5 % og nedgang i eiendomsmarkedet på 12 %. Disse stressfaktorene samsvarer med stressfaktorene i Stresstest II for tilsvarende risikoer. Stresstestscenariene er beregnet per 31.12.11.

Scenario	Verdifall	(mill kr)
Fall i aksjemarkedene	-20 %	423
Stigende rentenivå	1,5 %	233
Fall i eiendomsverdi	-12 %	450

### LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte sine betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet.

### Forfallsstruktur på balanseposter gruppert etter forfallstidspunkt

NOK 1 000	Inntil				Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
	6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år			
Aksjer og andeler til virkelig verdi	-	-	-	-	-	5 899 242	5 899 242
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	47 928	-	695 066	2 098 755	1 524 687	6 406 901	10 773 337
Utlån og fordringer til virkelig verdi	-	-	-	-	-	866	866
Derivater til virkelig verdi	57	-	-	-	-	-	57
Andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi	-	-	-	-	-	56 255	56 255
Aksjer tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	1 010	1 010
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	223 057	-	110 000	312 776	849 854	-	1 495 687
Obligasjoner som holdes til forfall	50 066	-	492 972	1 178 743	1 898 449	-	3 620 230
Sum	321 108	-	1 298 038	3 590 274	4 272 990	12 364 274	21 846 684

Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. SpareBank 1 Livsforsikring AS har til enhver tid en kontantbeholdning (bankinnskudd) for å møte kjente kontantstrømmer. Sentralt i styringen av likviditetsrisiko er at en stor del av finansielle investeringer skjer i verdipapirer som er lett omsettelige. En egen likviditetsstrategi er vedtatt av styret. Ved utgangen av 2011 hadde selskapet 1 045 mill. kroner i likvide midler i selskapsporteføljen, fordelt med 122 mill. kroner i bankinnskudd og 923 mill. kroner i pengemarkedsfond, som kan dekke tilsvarende utbetalinger på kort tid.

#### VALUTARISIKO

Valutarisiko er definert som økonomisk tap som følge av endringer i valutakurs. SpareBank 1 Livsforsikring AS hadde per 31.12.11 finansielle plasseringer for 2 792 mill. kroner denominert i utenlandske valutaer. Som en del av selskapets risikostyring, søkes hoveddelen av valutakursrisikoen i underliggende porteføljer nøytralisert ved valutaterminforretninger.

Eiendeler i utenlandsk valuta er i sin helhet knyttet til investeringsvirksomheten. Disse eiendelene er direkte eller indirekte eksponert mot endring i utenlandsk valuta mot norske kroner. Selskapet søker å nøytralisere det vesentlige av denne eksponeringen. Selskapet benytter valutaterminer for å sikre underliggende portefølje i annen valuta enn norske kroner. Valutakursbevegelser som medfører gevinster eller tap på sikringskontrakter vil motsvares av tap eller gevinst i underliggende portefølje.

#### KREDITTRISIKO

Motpartsrisiko er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser overfor selskapet. Motpartsrisiko er relatert til obligasjoner, bankinnskudd, fordringer, eiendom og reassurans. Styret har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne. I tillegg er det fastlagt minimumsnivå for kreditt-ratingen innenfor de ulike utstedergruppene. Videre er det lagt vekt på at eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av kredittisiko. Detaljerte regler vedrørende tillatt risikonivå på plasseringene er gitt i eget mandat til Alfred Berg Kapitalforvaltning AS som forvalter porteføljen.

#### Eiendeler i utenlandsk valuta

Valuta tall i 1 000	EUR	JPY	USD
Aksjer og andeler	25 130	1 183 350	132 926
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	21 692	-	23 886
Andre finansielle eiendeler	-	-	499
Investeringsvalgportefølje	31 671	4 475 192	133 922
Netto i valuta	78 493	5 658 542	291 233
Valutakurs	7,7540	0,077385	5,9927
Netto i NOK	608 635	437 886	1 745 272

#### Per 31.12.10 hadde selskapet inngått følgende valutaterminkontrakter:

NOK 1 000		Beløp solgt valuta	Beløp kjøpt NOK	Kurs
EUR Forward Salg	20120118	-19 375	-150 104	7,75
EUR Forward Salg	20120215	-25 175	-195 038	7,75
JPY Forward Salg	20120118	-1 297 250	-100 623	0,08
JPY Forward Salg	20120215	-1 324 250	-102 717	0,08
USD Forward Salg	20120118	-69 319	-413 693	5,97
USD Forward Salg	20120215	-65 100	-388 514	5,97
Kostpris Forwards		1 299 385	1 299 385	1,00
Sum forpliktelser valutaterminkontrakter			-51 304	

Tabellen nedenfor viser prosentvis fordeling av obligasjonsporteføljen per 31.12.11 fordelt på ratingklasse:

Rating	Bokført verdi i millioner kroner	Prosentvis fordeling
AAA	4 088	33,1 %
AA	1 235	10,0 %
A	2 389	19,4 %
BBB	463	3,8 %
CCC	35	0,3 %
Ikke ratet	4 123	33,4 %
Sum	12 333	100,0 %

#### OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter også juridisk risiko. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med vekt på veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret.

## NOTE 2 – NYTEGNING

Premie i tilknytning til salg av forsikringer (nytegning) de siste to år

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Totalt
2011	89 613	126 473	74 388	31 418	13 284	335 176
2010	86 668	150 209	47 353	29 940	7 589	321 759

## NOTE 3 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER

NOK 1 000	Kollektiv- portefølje	Investerings- valg- portefølje	Selskaps- portefølje	Sum
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	213 406	-	35 967	249 373
<b>RENTEINNTEKTER OG UTBYTTE PÅ FINANSIELLE EIENDELER</b>				
Utbytte fra aksjer og andeler	8 922	-	-	8 922
Inntekter verdipapirer tilgjengelig for salg	-	-	548	548
Mottatte og opptjente renteinntekter	184 254	124 384	5 517	314 155
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	215 019	-	22 578	237 597
Netto avkastning av rentepapirer	94 294	21 265	59 531	175 090
Sum renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	502 489	145 649	88 174	736 312
Netto driftsinntekt fra eiendom	7 754	-	1 445	9 199
<b>VERDIENDRINGER PÅ INVESTERINGER</b>				
Netto urealisert gevinst/tap aksjer og andeler	-269 121	-718 586	-	-987 707
Netto urealisert gevinst/tap rentepapirer	-11 723	13 109	-2 211	-825
Netto urealisert gevinst/tap av andre finansielle eiendeler	-151 153	-8 954	-495	-160 602
Verdiendring eiendom	-60 828	-	-10 067	-70 895
Sum verdiendringer på investeringer	-492 825	-714 431	-12 773	-1 220 029
<b>REALISERT GEVINST OG TAP PÅ INVESTERINGER</b>				
Netto realisert gevinst/tap på aksjer og andeler	27 593	127 545	5 275	160 413
Netto realisert gevinst/tap på rentepapirer	12 949	-17 479	-1 377	-5 907
Netto realisert gevinst/tap av andre finansielle eiendeler	121 608	-	-	121 608
Andel realisert gevinst/tap salg eiendom	-3 613	-	-589	-4 202
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	158 537	110 066	3 309	271 912
Netto inntekter og gevinst/tap fra finansielle eiendeler	389 361	-458 716	116 122	46 767

## NOTE 4 – ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum 2011	Sum 2010
Utbetalte erstatninger	556 091	494 783	276 699	60 421	353 557	1 741 551	1 749 440
Gjenkjøp	78 355	9 307	1	-	-	87 663	373 018
Brutto utbetalte erstatninger	634 446	504 090	276 700	60 421	353 557	1 829 214	2 122 458
-Gjenforsikringsandel	-1 174	-14 779	-	-26 487	-29 874	-72 314	-71 522
Endring i avsetning til erstatning	141 525	13 510	-22 145	5 173	19 919	157 982	70 303
Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreserver til andre selskaper	40 602	3 307	1 093 359	-	-	1 137 268	427 941
Sum erstatninger for egen regning	815 399	506 128	1 347 914	39 107	343 602	3 052 150	2 549 180

## NOTE 5 – FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2011	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2010
<b>MOTTATTE MIDLER</b>								
Premiereserve	51 621	24 999	584 188	660 808	35 413	5 126	311 912	352 451
Kursreserve/tilleggsavsetninger	705	17	9 266	9 988	628	-	1 122	1 750
Overføringer over resultatregnskapet - mottatt	52 326	25 016	593 454	670 796	36 042	5 126	313 033	354 201
Premiefond overført direkte i balansen - mottatt	-	-	19 073	19 073	-	-	10 714	10 714
<b>Totalt mottatte midler</b>	<b>52 326</b>	<b>25 016</b>	<b>612 527</b>	<b>689 869</b>	<b>36 042</b>	<b>5 126</b>	<b>323 747</b>	<b>364 915</b>
Antall kontrakter mottatte midler	194	21	640	855	218	26	764	1 008
<b>AVGITTE MIDLER</b>								
Premiereserve	38 136	3 281	1 057 134	1 098 551	52 692	3 334	366 376	422 403
Tilleggsavsetninger	544	1	30 516	31 061	674	1	1 015	1 689
Kursreserve	1 922	25	5 709	7 656	1 133	10	2 706	3 849
Overføringer over resultatregnskapet - avgitt	40 602	3 307	1 093 359	1 137 268	54 500	3 344	370 097	427 941
Premiefond overført direkte i balansen - avgitt			27 358	27 358	-	-	8 271	8 271
<b>Totalt avgitte midler</b>	<b>40 602</b>	<b>3 307</b>	<b>1 120 717</b>	<b>1 164 626</b>	<b>54 500</b>	<b>3 344</b>	<b>378 368</b>	<b>436 212</b>
Antall kontrakter avgitte midler	105	-	528	633	116	-	449	565

## NOTE 6 – ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

	Ansatte		Gjennomsn. Gjennomsn. antall antall ansatte årsverk 2011 2011	
	31.12.2011	Årsverk 31.12.2011	ansatte 2011	årsverk 2011
SpareBank 1 Livsforsikring AS	249	241	248	243

*Generell beskrivelse av selskapets pensjonsforpliktelser:*

Selskapet har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Pensjonsordningen sikrer de fleste av de ansatte en pensjon på 70 % av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg er det etablert en ordning for kollektiv innskuddspensjon for nyansatte fra 01.05.05. Fra samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte ordningen lukket. Selskapets pensjonsordninger tilfredstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

I selskapet er 90 yrkesaktive i den ytelsesbaserte pensjonsordningen og 117 pensjonister omfattet av ordningen. I innskuddsordningen er 178 yrkesaktive omfattet av ordningen. Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse verdiene korrigeres hvert år i samsvar med oppgaver over pensjonsmidlenes flytteverdi fra livselskapet og aktuarmessig beregning av forpliktelsene.

Kostnadene er beregnet på forutsetningene for inngående balanse per 01.01. og det er beregnet en oppdatert netto pensjonsforpliktelse ut fra forutsetningene 31.12. Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik) føres rett mot resultatet.

Periodens pensjonskostnad består av periodens pensjonsopptjening og rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse fratrukket forventet avkastning samt periodisert arbeidsgiveravgift. Innbetalt innskuddspensjon kostnadsføres i betalingsåret.

NOK 1 000	2011	2010
<b>PENSJONSFORPLIKTELSE I YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER</b>		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	231 592	245 965
Pensjon opptjent i perioden	8 232	10 173
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	7 935	9 152
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-	-
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	29 725	-13 179
Utbetalte ytelser	-15 692	-20 519
Endring i tidligere perioders opptjening	-	-
Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	261 791	231 592
<i>herav fondsbaserte</i>	234 567	221 966
<i>herav ikke-fondsbaserte</i>	27 225	22 129
<b>PENSJONSMIDLER</b>		
Pensjonsmidler 1.1	168 497	168 006
Forventet avkastning i perioden	8 096	9 321
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-	-
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	5 088	-7 377
Innbetaling fra arbeidsgiver	12 124	10 028
Utbetalte ytelser	-8 942	-11 481
Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-
Pensjonsmidler 31.12	184 863	168 497
<b>FINANSIELL STATUS 31.12.</b>		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	261 791	231 592
Pensjonsmidler 31.12	184 863	168 497
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	76 929	63 095
Ikke-innregnede tidligere perioders opptjening	-	-
Netto pensjonsforpliktelse 31.12 ekskl arbeidsgiveravgift	76 929	63 095
Arbeidsgiveravgift 01.01	9 912	11 146
Arbeidsgiveravgiftkostnad	985	1 411
Netto arbeidsgiveravgift utmelding av medlemmer	-	-
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	3 474	-818
Utbetalt	-2 661	-2 688
Andre endringer	-562	862
Arbeidsgiveravgift 31.12	11 148	9 912
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	88 076	73 007
<b>PERIODENS PENSJONSKOSTNAD</b>		
Ytelsebasert pensjon opptjent i perioden	8 232	10 173
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	7 935	9 152
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-8 096	-9 321
Kostnadsført estimatavvik	-	-
Netto ytelsebasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	8 071	10 004
Periodisert arbeidsgiveravgift	985	1 411
Netto resultatført ytelsebasert pensjonskostnad	9 056	11 415
<i>herav sikret pensjonskostnad inklusive arbeidsgiveravgift</i>	7 419	6 841
Innskuddsbasert pensjonskostnad inkl arbeidsgiveravgift	7 443	6 788
Andre pensjonskostnader, innskuddsplaner m.m	-	-
Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	16 499	18 203
Avviklingsgevinst som følge av opphør av AFP inkl AGA	-	-8 532
Avviklingsgevinst/tap ved avslutning av pensjonsopptjening av BP og EF (utsedelse av fripoliser)	-	-9 651
Sum pensjonskostnader innskudd og ytelse inklusive avviklingsgevinster	16 499	20
Estimert pensjonskostnad ytelse og innskudd for 2012 inkl AGA ekskl. estimatavvik:	16 338	16 679
Pensjonsgrunnlag-ytelse sikret	54 196	62 330
Kostnad i prosent av pensjonsgrunnlaget	13,7 %	11,0 %
<b>AKTUARIELLE GEVINSTER OG TAP (ESTIMATENDRINGER)</b>		
Periodens aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i resultatet inkl. AGA og før skatt	-20 240	-8 325
Kumulative aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i resultatet inkl. AGA og før skatt	-111 316	-91 077
<b>SAMMENSETNING AV PENSJONSMIDLER</b>		
Bygninger og fast eiendom	21,90 %	20,40 %
Investeringer som holdes til forfall	22,20 %	18,40 %
Aksjer og andeler	10,60 %	15,70 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	48,80 %	43,20 %
Andre eiendeler	-3,50 %	2,30 %
Sum pensjonsmidler	100,00 %	100,00 %
Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene i NOK	8 096	9 321



NOK 1 000	31.12.2011	31.12.2010
<b>FORUTSETNINGER</b>		
Diskonteringsrente	2,40 %	3,50 %
Forventet avkastning på midlene	3,90 %	4,60 %
Fremtidig lønnsutvikling	4,00 %	4,00 %
G-regulering	3,75 %	3,75 %
Pensjonsregulering	0,60 %	1,30 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Frivillig avgang	4% og 2%	4% og 2%
Forventet AFP-uttak fra 62 år	30,00 %	30,00 %
Demografiske forutsetninger:		
Dødelighet	K2005	K2005
Uførhet	IR2003	IR2003

Utviklingen de siste fem år i den ytelsesbaserte pensjonsordningen	2011	2010	2009	2 008	2007
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	261 791	231 592	245 965	250 146	219 040
Pensjonsmidler 31.12	184 863	168 497	168 006	164 115	164 141
Underskudd	76 929	63 095	77 959	86 031	54 899

#### NOTE 7 – YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE, STYRET, KONTROLLKOMITE OG REVISOR

NOK 1 000	Honorar	Lønn	Bonus <sup>1)</sup>	Annen godtgjørelse	Årets pensjonskostnad
Aud Lysenstøen	-	2 379	437	360	403
Kyrre Skram	-	1 120	238	133	78
Helene Fagerheim	-	1 841	380	284	484
Lena Sparr Johnsen	-	1 703	454	292	181
Magne Nilsen	-	1 329	281	193	190
Egil Riisnes	-	1 473	-	239	57
Vegard Stenersen	-	1 117	229	180	77
Roar Skorge	-	1 478	296	220	236
Sum 2011	-	12 441	2 314	1 901	1 706
Sum 2010	-	10 408	1 564	1 839	1 602

#### STYRET

Kirsten Idebøen	-	-	-	-	-
Erna Caroline Hagensen	13	-	-	-	-
Wenche Seljeseth	158	-	-	-	-
Helge Lundin Nordahl	158	-	-	-	-
Nils Erik Høegh-Krohn	158	-	-	-	-
Erling Øverland	158	-	-	-	-
Camilla Grønnerød	158	473	46	24	15
Kyrre Elvegård *	55	766	81	90	115
Gerd Krisiansen	158	-	-	-	-
Sum 2011	1 016	1 239	127	114	130
Sum 2010	971	1 112	116	123	114

\* møtende varamedlem

#### KONTROLLKOMITÉEN

Knut Ro	35	-	-	-	-
Rolf Røkke	35	-	-	-	-
Odd Broshaug	35	-	-	-	-
Ivar Listerud	35	-	-	-	-
Dag Nafstad	47	-	-	-	-
Sum 2011	185	-	-	-	-
Sum 2010	183	-	-	-	-

NOK 1 000	Honorar	Lønn	Bonus <sup>1)</sup>	Annen godtgjørelse	Årets pensjons- kostnad
<b>REPRESENTANTSKAP</b>					
Per Halvorsen	2	-	-	-	-
Kjell Olav Petersen	16	-	-	-	-
Trond Hagerud	2	-	-	-	-
Ellen Stenrud	2	-	-	-	-
Kyrre Elvegård	2	766	81	90	115
Gunnar Martinsen	4	-	-	-	-
Helge Leite	2	-	-	-	-
Kristian Eidesvik	2	-	-	-	-
Trine Lise Sundnes	2	-	-	-	-
Per Axel Koch	4	-	-	-	-
Bjørg Marit Sollie	4	-	-	-	-
Bjørn Vyrmo	4	371	27	-	44
Philip Bourne	4	-	-	-	-
Liv Berit Stubne	6	-	-	-	-
Even Nordstrøm	4	-	-	-	-
Øyvind Aske	6	-	-	-	-
Representantskap 2011	69	1 137	108	90	159
Representantskap 2010	39	1 324	134	125	152
				2011	2010
Honorar til revisor:					
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)				296	683
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)				65	-

<sup>1)</sup> Bonusbeløpet er utbetalt bonus i regnskapsåret 2011.

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter oppsigelsestiden (6 mnd). Ved fratredelse fra 62 år har administrerende direktør rett til en pensjon tilsvarende 70% av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Administrerende direktør kan fratre ved utgangen av det år vedkommende fyller 60 år med rett til pensjon tilsvarende 70% av avtalt årslønn.

Maksimalt oppnåelig bonusbeløp for ledende ansatte, som defineres som selskapets ledergruppe, med individuelle bonusavtaler er 3 månedslønner i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Bonus for måloppfyllelse for 2011 vil bli utbetalt i henhold til Finansdepartementets forskrift vedrørende godtgjørelse i finansinstitusjoner der halvparten av oppnådd bonusbeløp utbetales i 2012, og den resterende halvparten etter pro rata prinsippet i 2013, 2014 og 2015. Den utsatte bonusutbetalingen vil være relatert til avkastningen på utvalgte egenkapitalbevis i SpareBank 1 Gruppens eierbanker.

Det utbetales ikke honorar til styrets leder, og det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret. SpareBank 1 Gruppen AS utbetaler lønn til styrets leder.

Ansattvalgte styremedlemmer i SpareBank 1 Livsforsikring AS er omfattet av den generelle bonusordningen for øvrige ansatte i selskapet. Styremedlemmer for øvrig har ikke noen form for variabel godtgjørelse.

## NOTE 8 – SALGSKOSTNADER

NOK 1 000	2011	2010
Lønn	28 409	30 117
Provisjoner til SpareBank 1-banker	247 335	235 642
Provisjoner til meglere/agenter/andre bankdistributører	-29	-3
Andre salgskostnader	5 652	19 591
Sum salgskostnader	281 367	285 346

## NOTE 9 – BRANSJEFORDELTE RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Gruppeliv	Ulykke	Selskapets midler	Sum
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>							
Premieinntekter	374 451	752 079	2 030 338	517 796	151 230	-	3 825 893
Inntekter fra finansielle eiendeler	114 588	26 259	219 663	23 437	4 432	981	389 361
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-234 206	-149 178	-75 332	-	-	-	-458 716
Andre forsikringsrelaterte inntekter	5 929	3 987	17 451	5 381	141	1	32 890
Erstatninger	-815 399	-505 973	-1 347 914	-343 603	-39 262	-	-3 052 150
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser	319 345	106 596	58 670	27 310	1 815	1 159	514 895
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsvalg	355 144	194 882	-653 738	-	-	-	-103 712
Overskudd på avkastningsresultatet	-1 607	-7 193	-29 670	-22 614	-	-	-61 084
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-138 894	-191 751	-298 091	-49 455	-46 595	-35	-724 819
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-1 418	-1 380	-34 199	-6 681	-857	-61	-44 597
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>-22 066</b>	<b>228 328</b>	<b>-112 824</b>	<b>151 571</b>	<b>70 904</b>	<b>2 045</b>	<b>317 961</b>
Avkastning på selskapets midler	-	-	-	-	-	96 163	96 163
<b>TOTALRESULTAT</b>	<b>-22 066</b>	<b>228 328</b>	<b>-112 824</b>	<b>151 571</b>	<b>70 904</b>	<b>98 208</b>	<b>414 123</b>
<b>RESULTATANALYSE:</b>							
Risikoresultat	-86 998	158 529	1 288	124 556	44 054	-	241 430
Administrasjonsresultat	6 982	51 633	-141 902	-27	17 459	-34	-65 889
Avkastningsresultat	92 427	25 738	189 255	49 656	9 391	2 079	368 546
Oppreservering for økt levealder	-33 000	-	-154 305	-	-	-	-187 305
Vederlag for rentegaranti	130	-	22 510	-	-	-	22 640
<b>RESULTAT TIL FORDELING</b>	<b>-20 459</b>	<b>235 900</b>	<b>-83 154</b>	<b>174 185</b>	<b>70 904</b>	<b>2 045</b>	<b>379 422</b>
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-	-	-	-	-	-	-
Midler tilført/overført kunder	-1 607	-7 572	-29 670	-22 614	-	-	-61 463
Avkastning på selskapets midler	-	-	-	-	-	96 163	96 163
<b>TOTALRESULTAT</b>	<b>-22 066</b>	<b>228 328</b>	<b>-112 824</b>	<b>151 571</b>	<b>70 904</b>	<b>98 208</b>	<b>414 123</b>

## Individuell rente og pensjon

NOK 1 000	Overskudds- modell etter Overskudds- modell etter forsikrings- virksomhets- loven § 9-9	Overskudds- modell etter lov 10.06.1988 om forsikrings- virksomhet § 8-1	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Investerings- valg	Sum
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>					
Premieinntekter		15 168	27 957	243 135	374 451
Inntekter fra finansielle eiendeler		1 512	101 245	11 827	114 588
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		-	-	-	-234 206
Andre forsikringsrelaterte inntekter		1	10	152	5 929
Erstatninger		-4 497	-443 823	-184 209	-815 399
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse-kontraktsfaste forpliktelser		-9 439	358 066	-28 852	319 345
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse-særskilt investeringsvalg		-	-	-	355 144
Overskudd på avkastningsresultatet		-1 607	-	-	-1 607
Forsikringsrelaterte driftskostnader		-924	-51 265	-57 139	-138 894
Andre forsikringsrelaterte kostnader		-94	-588	-729	-1 418
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>		<b>121</b>	<b>-8 398</b>	<b>-15 814</b>	<b>-22 066</b>
<b>RESULTATANALYSE:</b>					
Risikoinntekter		-	11 409	158 768	166 597
Risikokostnader		-	-26 833	-86 687	-112 252
Avsetning IBNR/RBNS		-	-8	-141 517	-141 525
Tekniske avsetninger		-	-14	196	182
Netto risikoresultat		-	-15 446	-69 239	-86 998
Gebyrer		913	25 560	85 491	145 859
Driftskostnader ekskl. provisjoner		-671	-46 984	-18 844	-86 152
Provisjoner		-251	-4 281	-38 279	-52 724
Netto administrasjonsresultat		-9	-25 705	28 367	6 982
Vederlag for rentegaranti		130	-	-	130
Driftsresultat før finans		121	-41 151	-40 872	-79 886
Netto finansinntekter		3 203	229 237	25 058	257 507
Utbet. og overf. kursreserve. Bokført-verdijustert for garantikonto		-17	-2 872	-	-2 889
Garantert rente		-1 579	-160 612	-	-162 191
Netto finansresultat		1 607	65 753	25 058	92 427
Oppreservering		-33 000	-	-	-33 000
Resultat til fordeling		1 727	-8 398	-15 814	-20 459
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger		-	-	-	-
Resultat til kunder		-1 607	-	-	-1 607
Resultat av teknisk regnskap		121	-8 398	-15 814	-22 066

## Individuell kapital

NOK 1 000	Overskudds-	Overskudds-	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Investerings- valg	Sum
	modell etter forsikrings- virksomhets- loven § 9-9	modell etter tidl. regler i lov 10.06.1988 om forsikrings- virksomhet § 8-1			
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>					
Premieinntekter	722	43 105	502 106	206 146	752 079
Inntekter fra finansielle eiendeler	7 611	16 038	2 610	-	26 259
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-	-	-	-149 178	-149 178
Andre forsikringsrelaterede inntekter	7	2	71	3 907	3 987
Erstatninger	-38 967	-77 476	-160 385	-229 145	-505 973
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelseskontraktfastsatte forpliktelses	43 313	60 244	3 039	-	106 596
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelses-særskilt investeringsvalg	336	-	-	194 546	194 882
Overskudd på avkastningsresultatet	-	-7 193	-	-	-7 193
Forsikringsrelaterede driftskostnader	-7 529	-30 273	-121 434	-32 516	-191 751
Andre forsikringsrelaterede kostnader	-479	-575	-268	-59	-1 380
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>5 015</b>	<b>3 873</b>	<b>225 739</b>	<b>-6 299</b>	<b>228 328</b>

## RESULTATANALYSE:

Risikoinntekter	133	40 629	326 568	647	367 976
Risikokostnader	-133	-32 827	-158 379	-268	-191 607
Avsetning IBNR/RBNS	-	3 862	-16 828	-	-12 966
Tekniske avsetninger	-	89	-4 963	-	-4 874
Netto risikoresultat	-	11 753	146 398	379	158 529
Gebyrer	3 591	18 323	200 154	26 217	248 285
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-7 510	-26 560	-47 529	-26 514	-108 113
Provisjoner	-12	-3 712	-78 813	-6 002	-88 540
Netto administrasjonsresultat	-3 931	-11 950	73 812	-6 299	51 633
Vederlag for rentegaranti	-	-	-	-	-
Driftsresultat før finans	-3 931	-197	220 210	-5 920	210 162
Netto finansinntekter	16 123	35 842	5 529	-	57 494
Utbet.og overf. kursreserve. Bokført-verdijustert for garantikonto	-	-1 386	-	-	-1 386
Garantert rente	-7 177	-23 193	-	-	-30 370
Netto finansresultat	8 946	11 263	5 529	-	25 738
Resultat til fordeling	5 015	11 066	225 739	-5 920	235 900
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-	-	-	-	-
Resultat til kunder	-	-7 193	-	-379	-7 572
Resultat av teknisk regnskap	5 015	3 873	225 739	-6 299	228 328

## Ulykke

## RESULTATREGNSKAP:

Premieinntekter	-	-	151 230	-	151 230
Inntekter fra finansielle eiendeler	-	-	4 432	-	4 432
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-	-	-	-	-
Andre forsikringsrelaterede inntekter	-	-	141	-	141
Erstatninger	-	-	-39 262	-	-39 262
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelseskontraktfastsatte forpliktelses	-	-	1 815	-	1 815
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelses-særskilt investeringsvalg	-	-	-	-	-
Overskudd på avkastningsresultatet	-	-	-	-	-
Forsikringsrelaterede driftskostnader	-	-	-46 595	-	-46 595
Andre forsikringsrelaterede kostnader	-	-	-857	-	-857
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>70 904</b>	<b>-</b>	<b>70 904</b>

## RESULTATANALYSE:

Risikoinntekter	-	-	123 388	-	123 388
Risikokostnader	-	-	-60 032	-	-60 032
Avsetning IBNR/RBNS	-	-	-5 717	-	-5 717
Tekniske avsetninger	-	-	-13 585	-	-13 585
Netto risikoresultat	-	-	44 054	-	44 054
Gebyrer	-	-	75 625	-	75 625
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-	-	-26 256	-	-26 256
Provisjoner	-	-	-31 910	-	-31 910
Netto administrasjonsresultat	-	-	17 459	-	17 459
Vederlag for rentegaranti	-	-	-	-	-
Driftsresultat før finans	-	-	61 513	-	61 513
Netto finansinntekter	-	-	9 391	-	9 391
Utbet.og overf. kursreserve. Bokført-verdijustert for garantikonto	-	-	-	-	-
Garantert rente	-	-	-	-	-
Netto finansresultat	-	-	9 391	-	9 391
Resultat til fordeling	-	-	70 904	-	70 904
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-	-	-	-	-
Resultat til kunder	-	-	-	-	-
Resultat av teknisk regnskap	-	-	70 904	-	70 904

Kollektiv pensjon	Ytelses- baserte pensjons- ordninger uten investerings- valg	Fri- poliser	Innskudds- baserte pensjons- ordninger uten investerings- valg	Innskudds- baserte pensjons- ordninger med investerings- valg	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Sum
NOK 1 000						
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>						
Premieinntekter	409 441	313 616	100 837	1 129 483	76 962	2 030 338
Inntekter fra finansielle eiendeler	114 153	87 584	11 068	2 107	4 751	219 663
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-	-	-	-75 331	-	-75 332
Andre forsikringsrelaterte inntekter	48	4 278	59	12 981	86	17 451
Erstatninger	-825 393	-218 572	-18 199	-257 297	-28 454	-1 347 914
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse						
- kontraktsfaste forpliktelser	358 730	-158 571	-59 445	-44 497	-37 548	58 670
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse						
- særskilt investeringsvalg	-	-	-	-653 738	-	-653 738
Overskudd på avkastningsresultatet	-2 324	-2 254	-23 921	-	-1 171	-29 670
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-55 880	-31 250	-6 032	-175 946	-28 983	-298 091
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-205	-5 748	-1 171	-26 712	-364	-34 199
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>-1 433</b>	<b>-10 917</b>	<b>3 197</b>	<b>-88 951</b>	<b>-14 720</b>	<b>-112 824</b>
<b>RESULTATANALYSE:</b>						
Risikoinntekter	35 108	27 876	4 778	43 859	49 619	161 241
Risikokostnader	-30 333	-23 369	-1 141	-58 182	-68 948	-181 972
Avsetning IBNR/RBNS	-127	-	-549	14 129	8 565	22 018
Tekniske avsetninger	-	-	-	-	-	-
Netto risikoresultat	4 649	4 507	3 088	-192	-10 763	1 288
Gebyrer	30 000	18 000	7 743	82 724	16 540	155 007
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-49 361	-26 629	-3 867	-139 889	-26 391	-246 137
Provisjoner	-5 471	-4 542	-2 113	-36 057	-2 588	-50 772
Netto administrasjonsresultat	-24 833	-13 171	1 763	-93 222	-12 439	-141 902
Vederlag for rentegaranti	21 076	-	1 434	-	-	22 510
Driftsresultat før finans	892	-8 664	6 285	-93 415	-23 202	-118 104
Netto finansinntekter	201 860	186 161	22 832	4 465	9 653	424 971
Utbet. og overf. kursreserve						
Bokført-verdijustert for garantikonto	-3 902	-1 807	-	-	-	-5 709
Garantert rente	-111 225	-116 782	-2 000	-	-	-230 007
Netto finansresultat	86 733	67 572	20 832	4 465	9 653	189 255
Oppreservering	-86 733	-67 572	-	-	-	-154 305
Resultat til fordeling	892	-8 664	27 117	-88 951	-13 549	-83 154
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-	-	-	-	-	-
Resultat til kunder	-2 324	-2 254	-23 921	-	-1 171	-29 670
Resultat av teknisk regnskap	-1 433	-10 917	3 197	-88 951	-14 720	-112 824



## NOTE 10 – SKATT

## Sammenheng mellom resultat før skattekostnad og skattegrunnlag

NOK 1 000	2011	2010
Resultat før skattekostnad	414 125	350 396
Endring i midlertidige forskjeller	488 952	-109 056
Justering av midlertidige forskjeller	-367 220	-
Permanente forskjeller	131 983	-328 612
Avregnet fremførbart underskudd	-297 622	57 775
Korreksjon tidligere år	45 906	29 497
Grunnlag for betalbar skatt i resultat	416 124	-
Avgitt konsernbidrag med skattemessig virkning	416 124	-
Grunnlag for betalbar skatt i balansen	-	-
Betalbar skatt	-	-
Endring i utsatt skattefordel	-157 471	160 641
Skatteandel avgitt konsernbidrag	54 059	-100 443
Øvrige skatteeffekter netto	5 653	-
Skattekostnad	-97 759	60 198
Skatt før andre resultatkomponenter	-89 888	63 500
Skatt på andre resultatkomponenter	-7 871	-3 302
Herav skatt knyttet til:		
Estimatavvik i pensjonsavtalen	-7 871	-3 238
Revaluering eiendom	-	-968
Justering av forsikringsforpliktelser	-	904
Skattekostnad inkludert andre resultatkomponenter	-97 759	60 198
<b>UTSATT SKATT/UTSATT SKATTEFORDEL PER 31.12</b>		
Anleggsmidler	-	5 653
Verdipapirer	2 523	10 861
Andeler i deltagerlignende selskap	-	75 631
Forsikringsmessige avsetninger som er egenkapital	14 008	15 510
Sum utsatt skatt	16 531	107 655
Anleggsmidler	-950	-1 203
Verdipapirer	-57 126	-9 716
Avsetninger	-6 240	-11 834
Pensjonsforpliktelser	-24 661	-20 442
Sum utsatt skattefordel	-88 977	-43 194
Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd og ubenyttet godtgjørelse	-	-155 620
Utsatt skatt (+)/skattefordel (-)	-72 446	-91 159
Utsatt skattefordel	-72 446	-91 159
Utsatt skatt	-	-
Ikke balanseført utsatt skatt/skattefordel	-14 008	162 176
Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel	-86 454	71 017
<b>AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD:</b>		
28 % av resultat før skatt	115 955	98 111
Permanente forskjeller (28 %)	36 955	-92 011
Korreksjon tidligere år	-155 003	46 024
Øvrige forskjeller	-95 667	-343
Endring utnyttelse av fremførbart utbyttegodtgjørelse	-	8 417
Beregnet skattekostnad	-97 759	60 198

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater fra selskapets egen virksomhet som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Pr. 31.12.2011 utgjorde utsatt skattegjeld i balansen 86,5 mill. kroner.

I selvangivelsene for 2009 og 2010 ble det krevet fradrag for avsetning til kursreguleringsfond med til sammen 616,9 millioner kroner. Ved beregning av skattekostnaden forrige år var rettsstilstanden uavklart og det ble derfor gjort en korreksjon for usikkerheten knyttet til om skattemyndighetene ville godkjenne fradraget. Det er nå avklart at avsetningen kommer inn under skattelovens bestemmelse om fradragsrett for forsikringsmessige avsetninger. Tilbakeføringen av korreksjonen reduserte skattekostnaden i 2011 med 169,5 millioner kroner.

## NOTE 11 – IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)/INVENTAR OG UTSTYR

NOK 1 000	Utvikling av fagsystemer	Nåværende fagsystemer	Andre støtte-systemer	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum
Balansført verdi pr. 01.01.11	23 459	730	17 640	-	41 829
Anskaffelseskost 01.01.11	24 452	22 335	59 370	-	106 157
Tilgang i året	51 364	4 474	7 337	10 700	73 875
Avgang i året	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.11	75 816	26 809	66 707	10 700	180 032
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.11	993	21 605	41 730	-	64 328
Årets avskrivning	1 569	1 905	5 375	268	9 117
Årets nedskrivning	-	-	-	-	-
Avgang ordinære avskrivninger	-	-	-	-	-
Gevinst ved salg	-	-	-	-	-
Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.11	2 562	23 510	47 105	268	73 445
Balansført verdi pr. 31.12.11	73 254	3 299	19 602	10 432	106 587
Forutsetninger om økonomisk levetid:	3-10 år	3-6 år	3-10 år	6-10 år	

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid. SpareBank 1 Livsforsikring AS har en løpende avtale med SpareBank 1 Gruppen AS om levering av alt inventar og utstyr. Leiekostnad og rente for dette utgjorde 6,3 mill. kroner i 2011.

## NOTE 12 – EIENDOM

## VURDERING TIL VIRKELIG VERDI

Eiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse innfris til i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.

## INTERN VERDIVURDERINGSMODELL

Selskapet benytter en intern kontantstrømsmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrømmen inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

## MER OM DE VIKTIGSTE FORUTSETNINGENE:

*Leieinntekter*

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter selskapet en egen separat modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av dagens leiekontrakter. Både prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom og markedsstatistikk fra samme geografiske område, inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet.

Forventet leie per kvadratmeter i området estimeres ved å beregne gjennomsnittlig markedsleie per kvadratmeter over de siste 10 år justert til dagens kroneverdi. Områdets forventede leie justeres så for den enkelte eiendom. Justeringen baseres på leiepriser fra reelle kontraktsinngåelser som sammenlignes med den historiske markedsleien for det samme området.

Dermed oppnås en forventet kontantstrøm per kontorareal som har basis i den reelle utviklingen i gjengs betalingsvilje og kontantstrøm for arealene i området.

For areal typer som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne forventet fremtidig inntekt.

*Kostnader*

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapets forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede kostnader. Dersom de historiske kostnadene har vært lavere eller høyere enn OPAKs grenseverdier for normale eierkostnader, benyttes i stedet OPAK sine anslag som en antatt representativ markedsforventning.

Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til OPAKs grenseverdi for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

*Avkastningskrav*

Avkastningskravet består av risikofri rente, som endres over kontantstrømmen, og risikopåslag, som gjelder individuelt for hver eiendom.

*Risikofri rente*

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er relativt lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom.

Selskapet har valgt å benytte en 10-års swaprente for de første 10 årene i kontantstrømmen, og en antatt langsiktig normalrente på 5 % for de siste 10 årene og for sluttverdien. For årene i mellom, det vil si fra år 10 til år 20, er det benyttet interpolering mellom de to rentene.

*Risikopåslag*

Selskapet benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktslengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalaen benyttes så til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verdivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

*Ekstern verddivurdering*

Flere av eiendommene i porteføljen har vært gjenstand for ekstern verddivurdering per 31.12.2011.

*Sensitivitet*

Eiendomsverdiene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere verdiene med ca 132 mill. kroner, eller 3,5%.

Etter utløp av eksisterende leieforhold skal lokalene reutleies til gjeldende markedsvilkår. Dersom kontantstrømmen etter utløp reduseres med 1%, reduseres markedsverdien med ca 0,75%.

*Verdiregulert aksje*

Effekten av latent skatt i aksjeselskapene er beregnet utenom verddivurderingsmodellen. Latent skatt er beregnet med 7% av differansen mellom virkelig verdi og skattemessig verdi, redusert med bokført utsatt skatt i selskapsregnskapene for eiendommene. Netto effekten er behandlet som nedskrivning av verdien av aksjene i eiendomsselskapene.

Segment	Nominelt avkastningskrav (verdivektet)	Dagens kontraktsleie	Forventet leie etter utløp	Vektet gjenværende leietid	Nåværende ledighet	Anslag eierkost per kvm	Bruttoareal	Virkelig verdi	Antall
Kontor - Indre by og sentrum	7,2 %	136 876	127 507	5,8	2,2 %	197	77 170	1 880 326	7
Kontor - Skøyen	7,6 %	109 943	116 113	3,2	4,5 %	157	74 317	1 460 963	5
Oslo for øvrig	8,1 %	27 157	30 009	10,0	0,0 %	99	19 875	409 191	2
<b>Totalt for hele porteføljen</b>	<b>7,5 %</b>	<b>273 976</b>	<b>273 629</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>176</b>	<b>171 362</b>	<b>3 750 480</b>	<b>14</b>

Avkastningskrav, gjenværende leietid og ledighet er vektet i forhold til virkelig verdi.

Segment	Selskapsnavn	Bruttoareal	Virkelig verdi	Eierandel	Verdiandel	Øvrige eiendeler og gjeld	Avsatt konsern-bidrag	Verdiregulert aksjer	Bokført verdi	
Kontor Indre by og sentrum	Calmeyersgate 1 AS, Calmeyersgate 1, Oslo	5 813	105 469	100 %	105 469	-200	3 534	2 189	110 992	
	Hammersborggate 9 AS, Hammersborggate 9, Oslo	19 620	357 093	50 %	178 547	-10 229	4 808	5 370	178 496	
	Jernbanetorget 2 AS Jernbanetorget 2, Oslo	6 448	131 700	1 %	1 317	103	-	-41	1 379	
	Storgata 1 AS Storgata 1, Oslo	5 279	170 755	100 %	170 755	-8 693	10 180	-9 251	162 991	
	Storgata 33 DA Storgata 33, Oslo	20 646	487 690	89 %	434 044	10 276	362	-15 936	428 746	
	Tordenskioldsgate 2 Oslo AS Tordenskioldsgate 2, Oslo	6 185	204 767	100 %	204 767	1 316	11 758	-4 626	213 215	
	Hammersborggata 2 AS Hammersborggata 2, Oslo	31 664	793 361	99 %	785 427	5 804	8 543	-3 529	796 245	
	Kontor Skøyen	Benull AS Sjølyst plass 1-3	29 817	477 820	100 %	477 820	-30 017	36 171	-6 646	477 328
		Drammensveien 130 Bygning 9 AS Drammensveien 130, Oslo	9 110	173 675	99 %	171 938	11 293	690	-2 900	181 021
	Ostara AS Skabos vei 4	17 175	399 014	100 %	399 014	-5 883	26 422	-9 769	409 784	
	Provita AS Karenslyst Allé 20	11 922	281 693	100 %	281 693	-6 317	18 985	-5 832	288 529	
	Ramira AS Sjølyst plass 4	6 384	130 498	100 %	130 498	440	11 655	-2 833	139 760	
Oslo for øvrig	Saturna AS Sjølyst plass 5	10 579	188 159	100 %	188 159	-10 457	13 614	-3 554	187 762	
	Ørn Eiendom AS Maridalsveien 300, Oslo	9 296	219 798	100 %	219 798	32 976	15 712	-7 415	261 071	
Øvrige eiendommer og tomter			1 234	100 %	1 234				1 234	
<b>SUM</b>			<b>4 122 726</b>		<b>3 750 480</b>	<b>-9 588</b>	<b>162 434</b>	<b>-64 773</b>	<b>3 838 553</b>	

## DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE SELSKAPER

NOK 1 000	Eierandel	IB bokført verdi 01.01.11	Årets verdi-regulering	Endring egenkapital	Utbetalt konsern-bidrag	Avsatt konsern-bidrag	Verdi-regulering aksjer	UB bokført verdi 31.12.11	Verdi-regulering 31.12.11	Verdi-regulering aksjer	Inntektsført resultat
Næringsbygg i Oslo											
Drammensveien 130											
Bygning 9 AS <sup>1)</sup>	99 %	205 360	-40 118	17 989	-	690	-2 900	181 021	-12 005	-2 900	3 829
Hammersborg-gata 2 AS <sup>1)</sup>	99 %	800 904	16 240	-25 913	-	8 543	-3 529	796 245	68 307	-3 529	31 892
Jernbanetorget 2 AS <sup>1)</sup>	1 %	1 439	-24	5	-	-	-41	1 379	44	-41	80
Storgaten 33											
Oslo AS <sup>1)</sup>	89 %	436 019	-2 356	10 657	362	-15 936	428 746	177 750	-15 936	19 920	
Benull AS	100 %	476 115	6 049	-	-34 361	36 171	-6 646	477 328	81 045	-6 646	36 171
Saturna AS	100 %	181 136	10 517	-	-13 951	13 614	-3 554	187 762	43 657	-3 554	13 614
Ramira AS	100 %	136 200	3 048	-	-8 310	11 655	-2 833	139 760	34 123	-2 833	11 655
Provita AS	100 %	287 188	7 047	-	-18 859	18 985	-5 832	288 529	70 736	-5 832	18 985
Ostara AS	100 %	380 029	39 449	-	-26 347	26 422	-9 769	409 784	111 034	-9 769	26 422
Ørn											
Eiendom AS	100 %	263 945	3 595	-	-14 766	15 712	-7 415	261 071	15 254	-7 415	15 712
Tordenskioldsgate 2 Oslo AS											
100 %		220 474	-2 781	-	-11 610	11 758	-4 626	213 215	66 083	-4 626	11 758
Storgaten 1 AS											
100 %		175 303	-3 187	-	-10 054	10 180	-9 251	162 991	26 351	-9 251	10 182
Brobekkveien											
Eiendom AS	100 %	208 627	602	-196 853	-12 376	-	-	-	6 858		
Hammersborg-gata 9 AS <sup>2)</sup>											
50 %		146 247	636	21 436	-	4 808	5 370	178 496	636	5 370	4 808
Calmeyers-gate 1 AS <sup>2)</sup>											
100 %		102 373	-5 746	8 642	-	3 534	2 189	110 992	-5 746	2 189	4 516
Sum aksjer i datterselskap, tilknyttede selskaper											
		4 021 359	32 971	-164 038	-150 634	162 434	-64 773	3 837 319	677 269	-64 773	216 402
Investerings-eiendommer											
100 %		1 244	-10					1 234	-10		364
Sum											
		4 022 603	32 961	-164 038	-150 634	162 434	-64 773	3 838 553	677 259	-64 773	216 766

Bokført verdi er selskapsverdi hvor eiendommene er vurdert til virkelig verdi.

- 1) Det ble etablert nye AS for tidligere DA fra 1.11.11. Inntektsført resultat for disse eiendommene er oppgitt uavhengig av selskapsform
- 2) Det ble etablert nye AS for tidligere direkte eide eiendommer 30.06.11. Disse har IB fra denne datoen. Eiendommene ble verdiregulert med -6,1 mill. og inntektsført resultat var kr 8,8 mill. før selskapsdannelsen.

Brobekkveien AS er solgt med et bokført tap på kr 4,3 mill. Avgangen fremkommer under «Endring egenkapital».

	Selskapsportefølje	Kollektiv portefølje	UB 31.12.11
Aksjer og andeler 2.2.1 og 7.2.1	537 992	3 299 327	3 837 319
Investerings-eiendommer balansepost 2.1 og 7.1	173	1 061	1 234
Sum bokført verdi	538 165	3 300 388	3 838 553
		UB bokført verdi 31.1.2.11	UB bokført verdi 31.1.2.10
Sum tilknyttede eiendommer		3 837 319	3 772 739
Sum investeringseiendommer		1 234	110 565
Sum anlegg		-	177 822
Sum bokført verdi eiendommer/selskaper		3 838 553	4 061 126

## NOTE 13 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi, handelsporteføljen	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Amortisert kost	Sum
Aksjer og andeler - selskapsporteføljen	-	-	-	-	1 010	-	1 010
Aksjer og andeler - kollektivporteføljen	-	-	1 584 197	577 273	-	-	2 161 470
Sum aksjer og andeler	-	-	1 584 197	577 273	1 010	-	2 162 480
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - selskapsporteføljen	-	292 720	205 449	1 536 609	-	194 745	2 229 523
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kollektivporteføljen	-	3 327 510	217 282	5 649 706	-	1 077 885	10 272 383
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	3 620 230	422 731	7 186 315	-	1 272 630	12 501 906
Utlån - selskapsporteføljen	866	-	-	-	-	223 057	223 923
Andre finansielle eiendeler - selskapsporteføljen *)	-	-	-	-112 033	-	-	-112 033
Andre finansielle eiendeler - kollektivporteføljen *)	-	-	18	174 473	-	-	174 491
Sum andre finansielle eiendeler	-	-	18	62 440	-	-	62 458
Derivater - selskapsporteføljen	-	-	-	-	-	-	-
Derivater - kollektivporteføljen	-	-	-	57	-	-	57
Sum derivater	-	-	-	57	-	-	57
Aksjer og andeler - investeringsvalg	-	-	367 286	3 370 486	-	-	3 737 772
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - investeringsvalg	-	-	104 693	3 059 598	-	-	3 164 291
Andre finansielle eiendeler - investeringsvalg	-	-	-	-6 203	-	-	-6 203
Sum eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	-	-	471 979	6 423 881	-	-	6 895 860
Sum finansielle eiendeler 2011	866	3 620 230	2 478 925	14 249 966	1 010	1 495 687	21 846 684
Sum ansvarlig lån, balansepost 11.4	-	-	-	-	-	200 000	200 000
Derivater - selskapsporteføljen	-	-	18 545	-	-	-	18 545
Derivater - kollektivporteføljen	-	-	143 855	57 932	-	-	201 787
Sum derivater, balansepost 16.4	-	-	162 400	57 932	-	-	220 332
Sum finansielle forpliktelser 2011	-	-	162 400	57 932	-	200 000	420 332
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost selskapsportefølje			balansepost 2.3				710 522
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi selskapsportefølje			balansepost 2.4				1 631 901
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost kollektivportefølje			balansepost 7.3				4 405 395
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi kollektivportefølje			balansepost 7.4				8 203 006
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi investeringsvalgporteføljen			balansepost 8.4				6 895 860
Sum finansielle eiendeler 2011							21 846 684

\*) Negativt beløp i andre finansielle eiendeler, selskapsporteføljen, skyldes intern avregning og har sin motpost i andre finansielle eiendeler, kollektivporteføljen.



## NOTE 14 – VERDSETTELSESHIERARKI - FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
<b>FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI PER 31.12.2011:</b>				
Verdipapirer – tilgjengelig for salg	-	-	1 010	1 010
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	866	866
Verdipapirer – virkelig verdi, Handelsporteføljen	2 478 907	18	-	2 478 925
Verdipapirer – virkelig verdi, FVO	13 712 582	537 327	-	14 249 909
Finansielle derivater	57	-	-	57
<b>FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI</b>	<b>16 191 546</b>	<b>537 345</b>	<b>1 876</b>	<b>16 730 767</b>
<b>FINANSIELLE FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI PR 31.12.2011:</b>				
CDO - avvik i forhold til virkelig verdi	-	162 400	-	162 400
Valutaterminer	51 305	-	-	51 305
Rentederivater	6 627	-	-	6 627
<b>FINANSIELLE FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI</b>	<b>57 932</b>	<b>162 400</b>	<b>-</b>	<b>220 332</b>
<b>FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI PER 31.12.2010:</b>				
Verdipapirer – tilgjengelig for salg	-	-	2 230	2 230
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	1 452	1 452
Verdipapirer – virkelig verdi, Handelsporteføljen	3 672 815	748	-	3 673 563
Verdipapirer – virkelig verdi, FVO	10 714 084	1 844 898	-	12 558 982
Finansielle derivater	92 119	-	-	92 119
<b>FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI</b>	<b>14 479 018</b>	<b>1 845 646</b>	<b>3 682</b>	<b>16 328 346</b>
<b>FINANSIELLE FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI PR 31.12.2010:</b>				
CDO - avvik i forhold til virkelig verdi	-	157 600	-	157 600
Valutaterminer	-	-	-	-
Rentederivater	-	-	-	-
<b>FINANSIELLE FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI</b>	<b>-</b>	<b>157 600</b>	<b>-</b>	<b>157 600</b>
<b>AVSTEMMING AV NIVÅ 3:</b>				
Inngående balanse per 01.01.11				3 682
Gevinst og tap resultatført				4 689
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter				-301
Kjøp og salg				-6 194
<b>UTGÅENDE BALANSE PER 31.12.11</b>				<b>1 876</b>

Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond er vurdert til å tilhøre nivå 1 ut i fra at det offentliggjøres kurser for disse fondene.

## NOTE 15 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

## Aksjer og andeler til virkelig verdi:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
<b>NORSKE AKSJEFOND:</b>			
Alfred Berg Aktiv	156 845	53 588	85 671
Alfred Berg Indeks	715 715	71 229	122 294
Alfred Berg Norge PL	444 624	54 744	107 958
Danske Invest norske aksjer inst II	17 351	24 064	19 993
Holberg Norge	1 013 540	247 564	252 823
KLP AksjeNorge	13 485	41 214	40 746
KLP AksjeNorge Indeks	215 259	272 133	258 593
ODIN Norge	232 328	365 933	379 175
Skagen Vekst	10 710	12 810	12 564
Sum norske aksjefond	2 819 856	1 143 279	1 279 817
<b>NORSKE AKSJER:</b>			
Abbon		290	290
Energy Ventures PE		16 400	628
Four Seas Vent III		450	-
If Baltikum		42	36
Verdane Capital III		5 256	1 220
Sum norske aksjer		22 438	2 174
<b>UTENLANDSKE AKSJER:</b>			
HarbourVest Int. PE IV-Direct Fund		8 572	3 165
HarbourVest Int. PE IV-Partnership		29 904	26 143
Sum utenlandske aksjer		38 476	29 308
<b>UTENLANDSKE AKSJEFOND:</b>			
BNP Paribas Equity Growth USA	1 023	59 288	84 168
BNP Paribas Realest Wld Cls Cap	3 534	711	853
Carnegie Medical	103 688	159 604	183 955
Cazenove Int Fund Plc Pan-Europe	17 574 057	329 997	310 302
Delphi Europa	175 845	279 249	272 854
DNB Fund-INDIA A	32 420	27 337	19 242
DNB Miljoinvest	548 900	215 052	162 392
DNB Nordic Technology	387 055	91 389	125 360
GLG Japan Core Alpha Equity Fund AA	7 799	4 857	4 755
GLG Japan Core Alpha AAX	472 173	315 479	292 009
Holberg Norden	508 700	69 954	87 864
Invesco Japanese Equity Adv	1 053 487	138 347	141 122
Invesco Japanese Equity Core Fund	4 493 679	38 239	31 681
Invesco US Structured Equity Class	15 861	1 079	1 203
KLP Aksje Asia Indeks 1	162 763	110 292	125 327
KLP Aksje Europa Indeks 1	163 097	110 962	123 207
KLP AksjeGlobal Indeks I	19 181	20 597	21 823
KLP AksjeUSA Indeks USD	56 140	322 990	410 229
Legg Mason Growth Fund	660 175	262 905	311 527
Legg Mason Value Fund	592 547	278 152	310 840
Morgan Stanley Inv EUR Equity Alpha	64 425	14 006	13 002
Morgan Stanley American Fran USD A	283 034	49 706	54 660
ODIN Emerging Markets	183 633	31 453	28 384
ODIN Europa	1 073 785	76 206	82 424
ODIN Europa SMB	771 350	105 753	89 639
ODIN Finland	19 432	76 190	65 894
ODIN Global	835 099	79 028	82 249
ODIN Global SMB	468 401	46 074	48 995
ODIN Maritim	59 034	48 373	35 011
ODIN Norden	213 697	256 755	225 094
ODIN Offshore	654 560	120 050	120 832
ODIN Robur Øst-Europa	81 692	24 738	21 138
ODIN Sverige	30 210	42 996	39 823
Schroders In-Great China - IAC	155 169	22 038	34 097
Schroders International Emerging	811 300	41 348	67 059
Schroders International US Small	72 040	51 335	73 217
Schroders ISF European Eq Yield	8 709	1 046	729
Schroders ISF European Equity Alpha	268 352	73 989	84 213
Schroders ISF Greater China A	64 520	13 290	12 056
Schroders ISF Japanese Equity A	13 729	503	519
Schroders ISF Pacific Equity A	29 460	1 799	1 739
Schroders ISF US Large Cap A Acc	1 056	453	426

Schroders ISF US Small&Mid-Cap A	737	669	653
SEB Concept Biotechnology Acc Fund	193 603	38 971	54 793
Skagen Global	19 066	13 591	14 457
Skagen Kon-Tiki	45 479	22 229	22 377
Wells Fargo Lux WW US	383 104	271 835	293 750
Sum utenlandske fond	33 836 799	4 360 904	4 587 943
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	36 656 655	5 565 097	5 899 242

**BEHOLDNINGSENDERINGER GJENNOM REGNSKAPSÅRET**

Inngående balanse 01.01.11	6 454 312
Tilgang av aksjer og andeler	1 958 485
Avgang av aksjer og andeler	-1 525 848
Urealisert verdiendring	-987 707
Utgående balanse 31.12.11	5 899 242

**Andelen børsnoterte papirer i aksjeporteføljen:**

Tilnærmet 100 % av papirene er investert i børsnoterte selskaper gjennom eksternt forvaltede fond.

**Risikoprofilen i aksjeporteføljen:**

Aksjeandelen har i løpet av året gjennomsnittlig vært på ca. 14 %.

Den regionale fordelingen var ved årets slutt 23 % i Norge og 77 % i utlandet. Regionsfordelingen i utlandet er forvaltet etter fordelingen i MSCI World AC, med små regionale avvik.

Aksjeporteføljen er delt mellom indekxnære og aktive fond. Ved årsskiftet var forholdet mellom aktiv og indekxnær forvaltning henholdsvis 65 % og 35 %.

**Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi:**

NOK 1 000	Sertifikater	Obligasjoner	Annet	Sum
Direkte investeringer i sertifikater og obligasjoner	-	4 315 028	-	4 315 028
Indirekte investeringer i sertifikater og obligasjoner forvaltet gjennom fond	-	3 410 476	2 883 212	6 293 688
Opptjente ikke forfalte renter	-	164 621	-	164 621
Sum obligasjoner og sertifikater	-	7 890 125	2 883 212	10 773 337

**Obligasjoner og sertifikater fordelt på utstedersektor 31.12.11:**

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Stat	689 000	691 501	706 233
Annen offentlig utsteder	69 490	69 425	74 348
Finansielle foretak	9 442 991	9 472 113	9 657 385
Ikke-finansielle foretak	330 000	328 069	335 371
Sum obligasjoner og sertifikater pr. 31.12.11	10 531 481	10 561 108	10 773 337
<i>Herav opptjente ikke forfalte renter</i>			<i>164 621</i>

NOK 1 000	Risiko- vektning	Pålydende 2010	Anskaffelses- kost 2010	Bokført/virkelig verdi 2010	Pålydende 2009	Anskaffelses- kost 2009	Bokført verdi/ Virkelig verdi 2009
<b>NORSKE OBLIGASJONER:</b>							
Stats og statsgaranterte	0 %	-	-	-	164 100	174 822	180 890
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	1 499 500	1 494 838	1 512 557	1 171 500	1 171 482	1 178 296
Kommuner og fylker	20 %	69 490	69 425	74 348	85 250	85 876	88 026
Kredittforetak og bank	20 %	866 889	849 134	864 425	1 316 500	1 325 096	1 353 066
Obligasjonsfond	20 %	2 019 812	2 226 829	2 237 473	1 873 804	2 064 555	2 060 864
Pengemarkedsfond	20 %	2 775 028	2 486 505	2 485 441	1 901 752	1 616 817	1 615 088
Obligasjonsfond	50 %	628 604	640 388	714 253	582 234	596 258	611 526
Kredittforetak og bank	100 %	302 150	298 015	303 707	150 500	143 086	151 979
Obligasjonsfond	100 %	90 390	102 994	102 638	-	-	-
Pengemarkedsfond	100 %	387 233	398 800	397 771	375 114	386 333	385 960
Industriforetak	100 %	268 500	268 749	274 965	263 000	262 624	273 437
Sum norske obligasjoner til virkelig verdi		8 907 596	8 835 677	8 967 578	7 883 754	7 826 949	7 899 132
<b>NORSKE SERTIFIKATER:</b>							
Stats og statsgaranterte	0 %	-	-	-	110 000	107 543	108 849
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	-	-	-	24 000	23 996	24 103
Industriforetak	100 %	-	-	-	147 000	147 042	149 670
Sum norske sertifikater til virkelig verdi		-	-	-	281 000	278 581	282 622
Sum norske obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		8 907 596	8 835 677	8 967 578	8 164 754	8 105 530	8 181 754
Herav børsnoterte papirer		2 691 529	2 667 011	2 714 633	2 536 850	2 551 966	2 610 901
<b>UTENLANDSKE OBLIGASJONER:</b>							
Stats og statsgaranterte	0 %	689 000	691 501	706 233	489 000	498 275	504 010
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	502 000	503 186	519 135	545 000	545 274	556 834
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	55 082	52 527	51 761	63 500	104 467	106 782
Obligasjonsfond	20 %	142 579	178 897	211 060	117 137	143 288	157 409
Obligasjonsfond	50 %	-	-	-	-	-	-
Obligasjonsfond	100 %	173 724	240 000	257 164	-	-	-
Industriforetak	100 %	61 500	59 320	60 406	111 000	105 060	110 054
Sum utenlandske obligasjoner til virkelig verdi		1 623 885	1 725 431	1 805 759	1 325 637	1 396 364	1 435 089
Herav børsnoterte papirer		1 152 581	1 150 425	1 171 814	445 500	484 530	490 841
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		10 531 481	10 561 108	10 773 337	9 490 391	9 501 894	9 616 843
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi fordelt på forfall:							
NOK 1000		< 6 mnd	6 - 12 mnd	1 - 3 år	3-5 år	> 5 år Uten forfall	Total
Stat		31 340	-	130 720	390 468	153 705	706 233
Annen offentlig utsteder		-	-	-	2 501	71 847	74 348
Finansielle foretak		-	-	524 087	1 486 300	1 240 097	9 657 385
Ikke-finansielle foretak		16 588	-	40 259	219 486	59 038	335 371
Sum obligasjoner og sertifikater		47 928	-	695 066	2 098 755	1 524 687	10 773 337
<b>Durasjon</b>							
Norske obligasjoner							1,57
Utenlandske obligasjoner							6,04
<b>Gjennomsnittlig rente</b>							
Norske obligasjoner							3,77
Utenlandske obligasjoner							5,21
<b>Utlån og fordringer til virkelig verdi:</b>							
NOK 1 000					Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Skattelånssaldo					-	-	866
Sum utlån og fordringer til virkelig verdi					-	-	866

## Derivater til virkelig verdi:

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Rentederivater			57
Derivatdel valutaterminforretning			-
Sum derivater til virkelig verdi			57

## Andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
<b>HEDGEFOND:</b>			
Gottex Neutral Plus (2XL)	7 059	4 595	2 990
Norgesinvestor Value	50 000	55	18
Sum Hedgefond	57 059	4 650	3 008

## BANKINNSKUDD OG ANDRE FORDRINGER:

Bankinnskudd og andre fordringer			59 450
Andre finansielle eiendeler Investeringsvalgporteføljen			-6 203
Sum Bankinnskudd og andre fordringer			53 247
Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi			56 255

## Derivater med negativ verdi, klassifisert som gjeld:

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Derivatdel CDO-investeringer			-162 400
Derivatdel valutaterminforretninger			-51 305
Rentederivater			-6 627
Sum derivater klassifisert som gjeld			-220 332

## BEHOLDNINGSENDERINGER GJENNOM REGNSKAPSÅRET DERIVATDEL CDO-INVESTERINGER:

Inngående balanse 01.01.11			-157 600
Urealisert verdiendring			-4 800
Utgående balanse 31.12.11 derivatdel CDO-investeringer			-162 400



## NOTE 16 – OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

## Obligasjoner som holdes til forfall fordelt på utstedersektor 31.12.11

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat	240 000	240 000	244 944	258 489
Annen offentlig utsteder	164 000	160 160	164 557	176 330
Finansielle foretak	2 170 000	2 159 141	2 224 087	2 218 991
Ikke-finansielle foretak	960 000	953 916	986 642	1 014 237
Sum obligasjoner som holdes til forfall pr. 31.12.11	3 534 000	3 513 217	3 620 230	3 668 047

NOK 1000	Risiko- vekting	Pålydende 2011	Anskaffelses- kost 2011	Balanseført verdi 2011	Virkelig verdi 2011
Stats og statsgaranterte	0 %	240 000	240 000	244 944	258 489
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	200 000	200 000	207 354	215 507
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	580 000	579 916	591 755	601 372
Kommuner og fylker	20 %	164 000	160 160	164 557	176 330
Kredittforetak og bank	20 %	1 390 000	1 379 225	1 424 978	1 402 112
Industrilån	100 %	960 000	953 916	986 642	1 014 237
Sum obligasjoner som holdes til forfall		3 534 000	3 513 217	3 620 230	3 668 047
Herav børsnoterte papirer		2 584 000	2 564 132	2 646 513	2 669 835

NOK 1000	Risiko- vekting	Pålydende 2010	Anskaffelses- kost 2010	Balanseført verdi 2010	Virkelig verdi 2010
Stats og statsgaranterte	0 %	240 000	240 000	244 975	242 849
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	200 000	200 000	207 385	212 591
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	580 000	579 916	591 828	593 651
Kommuner og fylker	20 %	164 000	160 160	164 303	169 236
Kredittforetak og bank	20 %	1 540 000	1 527 107	1 580 956	1 533 488
Industrilån	100 %	1 000 000	993 801	1 027 060	1 025 780
Sum obligasjoner som holdes til forfall		3 724 000	3 700 984	3 816 507	3 777 595
Herav børsnoterte papirer		2 430 000	2 410 864	2 495 005	2 446 702

## Obligasjoner og sertifikater som holdes til forfall på forfallstidspunkt

NOK 1 000	< 6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	-	-	-	101 248	143 696	-	244 944
Annen offentlig utsteder	-	-	-	-	164 557	-	164 557
Finansielle foretak	50 066	-	360 326	727 153	1 086 542	-	2 224 087
Ikke-finansielle foretak	-	-	132 646	350 342	503 654	-	986 642
Sum obligasjoner som holdes til forfall pr. 31.12.11	50 066	-	492 972	1 178 743	1 898 449	-	3 620 230

Det foreligger ingen objektive indikasjoner på at det har skjedd tap ved verdifall i 2011. I tillegg til en kontinuerlig vurdering av de ulike plasseringene, avholdes det formelle, kvartalsvise verddivurderingsmøter der eksponeringen gjennomgås i detalj med sikte på å avdekke endringer i underliggende risiko. Endringer i kredittvurderinger, endringer i rente og kredittpåslag samt spesifikk makrorisiko er viktige parametere for å vurdere om det har skjedd tap ved verdifall i 2011.

## NOTE 17 – UTLÅN OG FORDRINGER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

## Utlån og fordringer som måles til amortisert kost på utstedersektor 31.12.11

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat	90 000	93 364	95 587	95 413
Annen offentlig utsteder	85 000	85 057	87 859	88 838
Finansielle foretak	814 057	819 107	831 020	829 890
Ikke-finansielle foretak	476 000	476 137	481 221	480 285
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost pr. 31.12.11	1 465 057	1 473 665	1 495 687	1 494 426

NOK 1000	Risiko- vektning	Pålydende 2011	Anskaffelses- kost 2011	Balanseført verdi 2011	Virkelig verdi 2011
Stats og statsgaranterte	0 %	90 000	93 364	95 587	95 413
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	250 000	247 518	249 974	256 417
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	113 000	112 963	116 920	115 469
Kommuner og fylker	20 %	85 000	85 057	87 859	88 838
Kredittforetak og bank	20 %	451 057	458 626	464 126	458 004
Industrilån	100 %	476 000	476 137	481 221	480 285
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost		1 465 057	1 473 665	1 495 687	1 494 426
<i>Herav børsnoterte papirer</i>		<i>1 032 000</i>	<i>1 036 796</i>	<i>1 057 289</i>	<i>1 052 740</i>

NOK 1000	Risiko- vektning	Pålydende 2010	Anskaffelses- kost 2010	Balanseført verdi 2010	Virkelig verdi 2010
Stats og statsgaranterte	0 %	30 000	29 550	30 586	28 706
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	225 000	222 518	224 106	215 597
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	-	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	145 000	148 871	151 782	147 960
Kredittforetak og bank	20 %	624 725	632 259	638 581	632 599
Industrilån	100 %	476 000	476 137	481 252	475 861
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost		1 500 725	1 509 335	1 526 307	1 500 723
<i>Herav børsnoterte papirer</i>		<i>746 000</i>	<i>753 725</i>	<i>764 495</i>	<i>751 481</i>

#### Utlån og fordringer som holdes til forfall på forfallstidspunkt

NOK 1 000	< 6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	-	-	-	101 248	143 696	-	244 944
Annen offentlig utsteder	-	-	-	-	164 557	-	164 557
Finansielle foretak	50 066	-	360 326	727 153	1 086 542	-	2 224 087
Ikke-finansielle foretak	-	-	132 646	350 342	503 654	-	986 642
Sum obligasjoner som holdes til forfall pr. 31.12.11	50 066	-	492 972	1 178 743	1 898 449	-	3 620 230

#### Virkelig verdi

Selskapets investeringer i CDO'er er delt i en hovedstol og en derivatdel. Hovedstolen er ført som utlån og fordringer, mens derivatdelen er ført som finansielle eiendeler til virkelig verdi.

Det avholdes kvartalsvise verddivurderingsmøter for å avdekke om det har skjedd endringer i verdien på instrumenter som inngår i utlån og fordringer. Sentralt for å vurdere verdiene, er kredittvurderinger og sannsynlighetstabeller for mislighold samt endringer i rente og kredittpåslag.

#### NOTE 18 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG

##### Aksjer tilgjengelig for salg:

NOK 1 000	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Norsk Pensjon AS	1 600	994	994
Youngstorget Parkeringshus AS	325	16	16
Sum aksjer tilgjengelig for salg	1 925	1 010	1 010

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

##### Beholdningsendringer gjennom regnskapsåret

Inngående balanse 01.01.11	2 230
Gevinst og tap resultatført	5 275
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter	-301
Kjøp og salg	-6 194
Utgående balanse 31.12.11	1 010

## NOTE 19 – AVKASTNING PÅ KOLLEKTIVPORTEFØLJE

Selskapet har oppnådd følgende avkastning på kollektivporteføljen de siste 5 år:

ÅR	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning omløp	Verdijustert avkastning totalt	Gjennomsnittsrente
2011	5,40 %	2,52 %	3,23 %	
2010	5,18 %	7,14 %	7,17 %	
2009	7,14 %	9,50 %	9,51 %	
2008	-2,84 %	-4,96 %	-3,87 %	
2007	8,94 %	6,44 %	5,68 %	7,86 %

2011	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning omløp	Verdijustert avkastning totalt	
Kollektivportefølje 1		5,20 %	2,35 %	2,94 %
Kollektivportefølje 2		5,35 %	2,32 %	2,91 %
Kollektivportefølje 3		5,82 %	3,11 %	3,76 %

Kollektivportefølje 3 er finansielle eiendeler knyttet til ytelsespensjon.  
 Kollektivportefølje 2 er finansielle eiendeler knyttet til individuelle forsikringer solgt før 01.01.08.  
 Kollektivportefølje 1 er finansielle eiendeler knyttet til øvrige produkter.

Selskapet har oppnådd følgende avkastning på selskapsporteføljen de siste 5 år:

ÅR	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning totalt
2011	4,32 %	4,79 %
2010	4,49 %	4,43 %
2009	4,30 %	4,22 %
2008	0,38 %	1,54 %
2007	8,94 %	5,68 %

## Definisjoner:

*Kapitalavkastning* – Samlede realiserte finansinntekter (inkludert opp-/og nedskrivninger av faste eiendommer) i forhold til gjennomsnittlige forsikringsforpliktelser.

*Verdijusert avkastning omløp* – Samlede realiserte finansinntekter med tillegg av mer- og mindreverdier på finansielle omløpsmidler i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

*Verdijustert avkastning totalt* – Samlede realiserte finansinntekter med tillegg av totale endringer i mer- og mindreverdier (inkl. verdiendringer i «hold til forfall»-obligasjoner) i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Kapitalavkastning for 2010 og 2011 er beregnet etter tilsvarende metodikk som de foregående år.

*Gjennomsnittrente* – Var ment å være et uttrykk for den gjennomsnittlige bokførte avkastningen som selskapet oppnådde på forsikringstakernes midler i løpet av året. Gjennomsnittrenten var å betrakte som en bruttorente før det ble trukket kostnader og var således ikke sammenlignbar med renten i andre finansinstitusjoner. Den oppgitte gjennomsnittrenten var beregnet for produkter med overskuddsdeling. Produkter uten overskuddsdeling ble holdt utenfor beregningen. Gjennomsnittrenten blir ikke beregnet etter innføring av ny Forsikringsvirksomhetslov i 2008.

## NOTE 20 – AVKASTNING PÅ INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN

## Avkastning i investeringsporteføljer PM

	Andel i aksjefond	Avkastning i 2011*	Avkastning i 2010*
Forsiktig	25 %	0,6 %	6,8 %
Moderat	50 %	-2,6 %	9,3 %
Offensiv	75 %	-6,3 %	11,8 %
100% Aksjer	100 %	-10,1 %	13,0 %

\*) Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad

## Avkastning i investeringsporteføljer BM

	Andel i aksjefond	Avkastning i 2011**	Avkastning i 2010**
Forsiktig	25 %	1,7 %	7,7 %
Moderat	50 %	-1,4 %	10,7 %
Offensiv	75 %	-4,5 %	13,5 %
100% Aksjer	100 %	-8,7 %	15,3 %
Indeksforvaltet	50 %	0,3 %	10,7 %

\*\*) Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad

**NOTE 21 – ANDRE FORDRINGER**

NOK 1 000	2011	2010
Mellomværende innen konsernet	2 184	2 696
Kortsiktige fordringer ved verdipapirhandel	128 916	28 765
Diverse	3 933	115
Andre fordringer	135 033	31 576

**NOTE 22 – EGENKAPITAL**

Den innskutte egenkapitalen består av 1 742 000 aksjer, hver pålydende 200 kroner. Alle aksjene gir lik stemmerett.

SpareBank 1 Gruppen AS eier alle aksjene.

Selskapets totale egenkapital utgjør 2 259 mill. kroner, og fordeler seg slik:

- Aksjekapital	348 mill. kroner
- Overkursfond	482 mill. kroner
- Innskutt egenkapital	995 mill. kroner
Sum innskutt egenkapital	1825 mill. kroner
Opptjent egenkapital	435 mill. kroner

**NOTE 23 – OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER**

**SpareBank 1 Gruppen AS' eiere som regnes som nærstående parter:**

SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %)

SpareBank 1 SNN (19,5 %)

SpareBank 1 SMN (19,5 %)

Sparebanken Hedmark (12 %)

Samarbeidende SpareBanker AS (19,5 %)

**Datterselskaper, felles kontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper mv av SpareBank 1 Gruppen AS' eiere som regnes som nærstående parter:**

Hedmark Eiendom AS

SpareBank 1 Finans Østlandet AS

Consis AS

Vato AS

SpareBank 1 Nord-Norge Invest AS

SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS

EiendomsMægler 1 Nord-Norge AS

North-West 1 Alliance Bank

SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA

SNN Økonomihus Holding AS

Consis Alta AS

SpareBank 1 SR-Finans AS

EiendomsMægler 1 SR-Eiendom AS

Westbroker Finans AS

SR-Forvaltning AS

SR-Investering AS

SR-Forretningsservice AS

SpareBank 1 SMN Finans AS

SpareBank 1 SMN Invest AS

EiendomsMægler 1 Midt-Norge AS

SpareBank 1 SMN Kvartalet AS

SpareBank 1 SMN Regnskap AS

Allegro Finans ASA

SpareBank 1 Bygget Steinkjer AS

SpareBank 1 Bygget Trondheim AS

SpareBank 1 SMN Card Solutions AS

SpareBank 1 Bilplan AS

Berg Data AS (eid av SpareBank 1 Bilplan AS)

GMA Invest AS (eid av SpareBank 1 SMN Invest AS)

Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA

Bank 1 Oslo Akershus AS

BN Bank ASA

Torggt 22 AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS

Fageråsen Invest AS  
 Engerdal Høvleribygg AS  
 PAB Consulting AS  
 Molde Kunnskapspark AS  
 Sandvika Fjellstue AS  
 Grilstad Marina AS  
 GMN 1 AS  
 GMN 4 AS  
 GMN 51 AS  
 GMN 52 AS  
 GMN 53 AS  
 GMN 54 AS  
 GMN 6 AS  
 Hommelvik Sjøside AS  
 Polaris Media ASA  
 Samarbeidende SpareBanker Fellestjenester AS

**SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet som består av:**

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern (100 %)  
 SpareBank 1 Livsforsikring AS (100 %)  
 ODIN Forvaltning AS (100 %)  
 SpareBank 1 Medlemskort AS (100 %)  
 SpareBank 1 Gruppen Finans konsern (100 %)  
 SpareBank 1 Markets AS (97,22 %)  
 Sparebankutvikling AS (100%)

**Datterselskaper:**

SpareBank 1 Skadeforsikring AS (100 %)  
 SpareBank 1 Livsforsikring AS (100 %)  
 ODIN Forvaltning AS (100 %)  
 SpareBank 1 Medlemskort AS (100 %)  
 SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %)  
 SpareBank 1 Markets AS (97,22 %)  
 Sparebankutvikling AS (100%)

**Underkonsernselskaper til datterselskaper til Gruppen:**

**DATTERSELSKAPER SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS:**

Unison Forsikring AS (100 %)  
 Falck Ytters Plass Eiendom AS (100 %)  
 Herkules tomt AS (100 %)  
 Teglverkstomta AS (100 %)  
 Tårnhuset AS (100 %)  
 Sjølyst Forretningsbygg Senterdrift AS (100 %)  
 Bøler Senter Næring AS (100 %)  
 Bøler Sentrum AS (100 %)  
 Kongeveien 49 Kolbotn AS (100 %)  
 Jernbanetorget 2 DA (99 %) (1 % eies av SpareBank 1 Livsforsikring AS)  
 Storgata 33 Oslo DA (11 %) (89 % eies av SpareBank 1 Livsforsikring AS)  
 Bygning 9 DA (1 %) (99 % eies av SpareBank 1 Livsforsikring AS)

**DATTERSELSKAPER SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS:**

Drammensveien 130 Bygning 9 AS (99 %) (1 % eies av SpareBank 1 Skadeforsikring AS)  
 Hammersborggata 2 AS (99%) (1 % eies av Ørn Eiendom AS)  
 Hammersborggata 9 AS (50%) (50% eies av SpareBank 1 Skadeforsikring AS)  
 Jernbanetorget 2 AS (1 %) (99 % eies av SpareBank 1 Skadeforsikring AS)  
 Storgata 33 Oslo AS (89 %) (11 % eies av SpareBank 1 Skadeforsikring AS)  
 Calmeyers gate 1 AS (100 %)  
 Benull AS (100 %)  
 Norsk Moteforum AS. Eies 100 % av Benull AS  
 Saturna AS (100 %)  
 Ramira AS (100 %)  
 Provita AS (100 %)  
 Ostara AS (100 %)  
 Ørn Eiendom AS (100 %)  
 Tordenskioldsgate 2 Oslo AS (100 %)  
 Storgaten 1 AS (100 %)  
 Storgaten 1 Eiendom AS. Eies 100 % av Storgaten 1 AS

**DATTERSELSKAPER OG FILIAL ODIN FORVALTNING AS:**

Fondex OY, Finland. Selskapet er 100 % eiet av ODIN Forvaltning AS.  
 ODIN Fonder er en svensk filial av ODIN Forvaltning AS.

**DATTERSELSKAP SPAREBANK 1 GRUPPEN FINANS AS:**

Conecto AS (100 %)

**Selskapets transaksjoner med nærstående parter:**

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom SpareBank 1 Livsforsikring AS og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår. For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for datterselskaper og Alliansen gjennom Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten fortjenestepåslag. For øvrige transaksjoner mellom SpareBank 1 Gruppen AS og konsernselskaper benyttes påslag og markedsmessige vurderinger for å fastsette prisen på transaksjoner.

NOK 1 000	2011	2010
<b>Salg av tjenester:</b>		
Morselskapet:		
Innbetalt premie	19 994	17 810
Datterselskap:		
Honorar forretningsførsel	3 895	16 482
Andre nærstående parter:		
Innbetalt premie	101 968	85 206
<b>Kjøp av tjenester:</b>		
Morselskapet:		
Renter på ansvarlig lån fra SpareBank 1 Gruppen AS	-	3578
Datterselskap:		
Husleie	3 582	4 215
Andre nærstående parter:		
Salgsprovisjon til banker	18 083	25 192
Renter på bankinnskudd	2 535	10 433
<b>Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester:</b>		
Morselskapet:		
Lån til SpareBank 1 Gruppen AS	223 057	358 725
Kortsiktig gjeld	23 762	32 078
Datterselskap:		
Kortsiktige fordringer	268	3 070
Andre nærstående parter:		
Driftskonti i Banker	161 408	256 353
Kortsiktig gjeld	1 403	269
Kortsiktige fordringer	3 536	15 750

Godtgjørelse til ledende ansatte i konsernledelsen, styret, kontrollkomiteén og representantskapet er omhandlet i note 7 Lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør og ledende ansatte.



## NOTE 24 – KAPITALDEKNING

## KAPITALDEKNING

Livsforsikringselskapene har tilsvarende kapitaldekningsregler som banker og andre finansinstitusjoner. Kravet er 8% ansvarlig kapital i forhold til en risikovektet balanse.

NOK 1 000	Vekt	Balanse 2011	Vektet balanse 2011	Balanse 2010	Vektet balanse 2010
<b>RISIKOVEKTEDE EIENDELER</b>					
Staten, sentralbanker etc	0 %	1 117 909	-	1 144 350	-
Bankinnskudd kundemidler Investeringsvalgporteføljen	4 %	-	-	-	-
Statsforetak	10 %	2 830 801	283 080	2 534 344	253 434
Fondsandeler kundemidler Investeringsvalgporteføljen	20 %	6 895 860	1 379 172	6 700 517	1 340 103
Finansinstitusjoner	20 %	5 879 663	1 175 934	6 203 455	1 240 692
Finansinstitusjoner	50 %	714 253	357 127	611 526	305 763
Verdipapirer, utlån, øvrige fordringer, realkapital	100 %	8 944 000	8 944 000	9 110 414	9 110 414
Verdipapirer	150 %	31 482	47 223	44 349	66 524
Immaterielle eiendeler og utsatt skattefordel		193 041	-	41 829	-
Sum risikovektede eiendeler innenfor balansen		26 607 009	12 186 535	26 390 784	12 316 930
<b>EIENDELER UTENFOR BALANSEN</b>					
Fradrag immaterielle eiendeler		-106 587	-	-41 829	-
Fradrag utsatt skattefordel		-86 454	-	-	-
Derivater		5 668 681	2 597	2 080 876	3 459
Fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner og verdipapirforetak		-	-	-	-9 228
Fradrag urealiserte gevinster på finansielle midler til virkelig verdi		-	-214 527	-	-496 947
Sum risikovektede eiendeler		32 082 649	11 974 605	28 429 831	11 814 214
Godkjent egenkapital		-	2 213 435	-	1 936 321
Fondsobligasjonslån		-	200 000	-	200 000
Fradrag for 50 % av bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner		-	-	-	-4 614
Fradrag for immaterielle eiendeler, reassuransavsetning og utsatt skattefordel		-197 050	-	-45 476	-
Kjernekapital		-	2 216 385	-	2 086 231
Ansvarlig lånekapital		-	-	-	200 000
Fondsobligasjoner utover 15 %		-	-	-	-
Fradrag i tidsbegrenset ansvarlig kapital pga reduksjon siste 5 år		-	-	-	-
Fradrag for 50% av bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner		-	-	-	-4 614
Netto ansvarlig kapital		-	2 216 385	-	2 281 617
Kapitaldekning i %			18,51 %		19,31 %

## SOLVENSMARGIN

Solvensmargin er uttrykk for forholdet mellom ansvarlig kapital og relevante buffere i de forsikringsmessige avsetninger, målt opp mot selskapets forsikringsmessige forpliktelser.

NOK 1 000	2011	2010
Minstekrav til solvensmargin	794 641	859 031
Solvensmargininkapital	2 411 455	2 491 965
herav		
Ansvarlig kapital	2 216 385	2 281 617
Halvparten av risikoutjevningfondet	23 009	20 721
Halvparten av tilleggsavsetningene	172 061	189 627
Solvensmargin i %	303,5 %	290,1 %

## NOTE 25 – ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONSLÅN

NOK 1 000	Rentesats 31.12.11	Forfall	Innløsnings- rett*	2011	2010
<b>LÅNEOPPTAK</b>					
15.06.06 - Obligasjonslån		Innfridd	-	-	200 000
15.06.06 - Fondsobligasjonslån	4,32 %	Evigvarende	-	200 000	200 000
Sum ansvarlig lånekapital				200 000	400 000

Renten reguleres etter følgende sats:

- Fondsobligasjonslån av 15.06.06: Reguleres kvartalsvis på basis av NIBOR pluss 1,17 prosentpoeng.  
Selskapet har kostnadsført renter på 10,9 mill. kroner i 2011.

Norsk Tillitsmann ASA er tillitsmann for disse lånene.

Alle lånene er i norske kroner.

## NOTE 26 – KONTRAKTSFASTSATTE FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

NOK 1 000	Premie- reserve	Tilleggs- avsetn.	Kursreg.- fond	Erstatnings- avsetn.	Premiefond/ innsk. fond	Andre tekniske avsetn.	Sum
Sum kontraktsfastsatte forsikrings- forpliktelser 01.01.2011	13 204 951	379 255	616 870	1 570 975	300 429	54 996	16 127 476
Overført i fra EK p.g.a. prinsippendring				10 305			10 305
Korrigert kontraktsfastsatte forsikrings- forpliktelser 01.01.2011	13 204 951	379 255	616 870	1 581 280	300 429	54 996	16 137 781
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:							
Netto resultatførte avsetninger	-58 640	-35 716	-431 997	172 559	8 175	3 283	-342 336
Overskudd på avkastningsresultatet	30 397	-	-	-	3 495	-	33 892
Annen tilordnet overskudd	27 192	-	-	-	-	-	27 192
Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter	-	-	-	-	-	-	-
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-1 051	-35 716	-431 997	172 559	11 670	3 283	-281 252
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:							
Overføringer mellom fond	9 588	-9 588	-	-	-	-	-
Overføring til/fra selskapet	-31 803	10 170	-	-	-22 476	-	-44 109
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-22 215	582	-	-	-22 476	-	-44 109
Sum kontraktsfastsatte forsikrings- forpliktelser 31.12.2011	13 181 685	344 121	184 873	1 753 839	289 623	58 279	15 812 420

## NOTE 27 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER MED INVESTERINGSVALG

NOK 1 000	Premie- reserve	Erstatnings- avsetn.	Premiefond/ innsk. fond	Sum
Sum forsikringsforpliktelse med investeringsvalg 01.01.2011	6 584 024	103 342	117 709	6 805 075
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse:				
- Netto resultatført avsetning	93 869	14 129	9 843	117 841
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	93 869	14 129	9 843	117 841
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse:				
- Overføring mellom fond	28 710	-28 258	-	452
- Overføring til/fra selskapet	-	-	69 603	69 603
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	28 710	-28 258	69 603	70 055
Sum forsikringsforpliktelse med investeringsvalg 31.12.2011	6 706 603	89 213	197 155	6 992 971

## NOTE 28 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING

NOK 1 000	Brutto premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Premie- og pensjonsreg. fond	Erstatnings- avsetninger	Sikkerhets- avsetninger
Individuell rente/pensjon	5 929 666	93 751	1 172	355 200	-
- Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-9	64 687	319	-	-	-
- Overskuddsmodell etter tidligere gjeldende regler i lov 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1 med tilhørende forskrifter	4 169 086	93 432	1 172	22 458	-
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	175 940	-	-	332 742	-
- Investeringsvalg	1 519 953	-	-	-	-
Individuell kapital	2 096 684	8 307	-	186 123	540
- Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-9	321 254	-	-	-	-
- Overskuddsmodell etter tidligere gjeldende regler i lov 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1 med tilhørende forskrifter	590 389	8 307	-	68 846	540
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	-	-	-	117 092	-
- Investeringsvalg	1 185 041	-	-	185	-
Kollektiv pensjon	11 463 703	242 063	485 606	322 473	-
- Ytellesbaserte pensjonsordninger uten investeringsvalg	3 118 807	167 414	264 466	107 567	-
- Fripoliser	3 696 710	74 649	-	34 500	-
- Innskuddsbaserte pensjonsordninger (inkl. pensjonskapitalbevis) uten investeringsvalg	440 660	-	23 985	10 971	-
- Innskuddsbaserte pensjonsordninger (inkl. pensjonskapitalbevis) med investeringsvalg	4 074 660	-	197 155	89 028	-
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	132 866	-	-	80 407	-
Gruppeliv	398 235	-	-	720 479	-
Ulykkesforsikring	-	-	-	258 777	57 739
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	-	-	-	258 777	57 739
Sum forsikringsforpliktelse pr 31.12.11	19 888 288	344 121	486 778	1 843 052	58 279

## NOTE 29 – ANDRE FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2011	2010
Leverandørgjeld	114 979	2 204
Skyldig forskuddstrekk	16 916	18 511
Gjeld til konsernselskaper	25 165	32 346
Avsatt til utbytte	507 306	290 198
Andre forpliktelse	6 213	1 441
Sum annen gjeld	670 579	344 701

## NOTE 30 – OM PREMIER, AVSETNINGER OG OVERSKUDDSDDELING

PREMIEEKSEMPLER MED RISIKOBELØP KR 500.000 (IKKE-RØYKER) OG PENSJONSBELØP KR 50.000.  
ALDER 40 ÅR. UFØRERENTE TIL 67 ÅR, LIVRENTE FRA 60 TIL 67 ÅR

	Premie mann	Premie kvinne
Månedlig risikopris død	62	32
Månedlig risikopris uførekapital	110	139
Månedlig risikopris uførerente	222	390
Månedlig risikopris ulykke	21	21
Engangspremie livrente	246 441	252 901

PREMIEEKSEMPLER PÅ GRUPPELIV, RISIKOBELØP KR. 100 000. ALDER 40 ÅR

	Premie mann	Premie kvinne
<b>Personalgruppeliv</b>		
Årlig risikopris død	78	47
Årlig risikopris uførhet	232	378
<b>Foreningsgruppeliv</b>		
Årlig risikopris død	131	78
Årlig risikopris uførhet	513	836

## PREMIEEKSEMPEL PÅ KOLLEKTIV PENSJON YTELSE

Pensjonsnivå 66% med fradrag for folketrygd beregnet med 75% G i grunnpensjon. Pensjonsalder 67 år, med følgende dekninger:

Alderspensjon livsvarig

Ektefellepensjon 60% av alderspensjon livsvarig

Barnepensjon 50% av alderspensjon til 18 år

Uførepensjon lik alderspensjon og betalingsfritak

Alder 37 år mann og kvinne med lønn 450 000 kroner. Beregningen viser første års lineære premie og omkostninger for en nytteget avtale.

Omkostningene øker ikke proporsjonalt når antall medlemmer øker.

Grunnlagsrente 2,5%

	Årlig ytelse	Premie mann	Premie kvinne
Alderspensjon	81 859	16 215	18 747
Ektefellepensjon	49 115	4 891	1 365
Uførepensjon	40 930	6 392	9 529
Barnepensjon	81 859	399	181
Betalingsfritak		1 308	2 064
Sum		29 206	31 886
Sum premie (mann og kvinne)			61 091
Omkostninger			18 174
Totalpremie			79 265

## AVSETNING ETTER PREMIETARIFF:

Avsetning etter premietariff innebærer at beregningene er utført med de samme forutsetninger som ligger til grunn for beregning av premien for den enkelte forsikringsavtale. Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets forpliktelser med fradrag for kontantverdien av framtidige premier. Rentesatsen som er benyttet ved beregningen er således gjeldende grunnlagsrente for kontrakten.

Den avsatte premiereserven inkluderer administrasjonsreserve.

## IBNR OG RBNS AVSETNINGER:

For gruppeliv avsettes delvis ved bruk av modeller (personalgruppeliv, foreningsgruppeliv og grunnforsikringen) og delvis ved at det avsettes 30 % av ett års risikopremie for død. For uførhet avsettes delvis 100-200 % av ett års risikopremie, og delvis avsettes IBNR basert på erstatninger og RBNS.

For kollektiv pensjonsforsikring avsettes 90-100 % av ett års risikopremie.

For individualbransjene avsettes etter prinsippet for risikopremie som nevnt under gruppeliv for bransjer hvor det forekommer nyttegetning.

For ulykkesprodukter er det avsatt med utgangspunkt i minstekravene til Kredittilsynet.

Satsen 30 % av ett års dødsrisikopremie er fastsatt ut fra antakelsen om at ca 30 % av dødsfallene i et år ikke har blitt meldt eller utbetalt før året etter. Satsene 100 % og 200 % av ett års risikopremie framkommer ved at det er henholdsvis ett års og to års karens på utbetaling av uførepensjon/uførerente og uførekapital.

IBNR/RBNS er ikke beregnet med diskonteringsrente.

## OVERSKUDDSTILDELINGSPRINSIPPER OG AVSETNINGSREGLER

Produktgruppe	Forsikringsfond ekskl. erstatningsavs. og avs. for løpende uføre	Erstatningsavsetning IBNR og RBNS	Avsetning for løpende uføre	Overskuddstildeling
Ind. rente og pensjon	Avsetning etter premietariff	355 millioner før reassuranse	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode eller årlig beløp ganger livrente	Til kjøp av tilleggsdekninger, unntatt kontoprodukt: Tilføres konto
Ind. kapital	Avsetning etter premietariff	186 millioner før reassuranse	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode	Akkumuleres på kontraktsnivå eller kjøp av tilleggsdekninger. Kontoprodukt: Tilføres konto
Kollektiv pensjon	Avsetning etter premietariff	233 millioner kroner fordelt på ektefelle, barn og uføre	I de første 4 årene: 10*utbet. ytelse maksimert til livrenten*utbet.ytelse etter 4 år: livr*utbet. ytelse	Tilføres bedriftens premiefond og pensjonistenes overskuddsfond (for fripoliser oppskrives ytelsen)
Ulykke		259 millioner kroner før reassuranse		Uten rett til overskudd
Gruppeliv		720 millioner kroner fordelt på død og uføre		Uten rett til overskudd
Unit Link				Avkastning tilfaller/belastes kunde
Innskuddspensjon med investeringsvalg		89 millioner kroner for betalingsfritak		Avkastning tilfaller/belastes kunde

## NOTE 31 – FORSIKRINGSTEKNISKE FORHOLD

## Viktige forutsetninger og endringer i dem

- Grunnlagsrenten følger regelverk fastsatt av Finanstilsynet. Fra og med 1. januar 2011 er grunnlagsrenten 2,5 % for nye kontrakter, mens grunnlagsrenten for ny opptjening for kollektive pensjonsavtaler vil være 2,5 % fra 1. januar 2012. Forøvrig følger ny opptjening og opptjente rettigheter den maksimalt tillatte grunnlagsrente som var gjeldende på opptjeningstidspunktet.
- Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNO, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.
- Ny fellestariff K2005 med sikkerhetsmarginer som tar høyde for økt levealder ble innført fra 2008 for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser utgått fra kollektiv. Det pågår et arbeid i regi av FNO med utvikling av nye dødelighetsgrunnlag for kollektiv pensjon, K2013. Som følge av dette er oppreservering påbegynt på ytelsespensjon og fripoliser.
- Det er også gjennomført et arbeid i regi av FNO med utvikling av nye dødelighetsgrunnlag for individuell rente og pensjon som tar høyde for økt levealder. Det er som følge av dette foretatt en oppreservering på denne bransjen.
- Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut fra det prinsipp at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.
- Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.

## Styring av risiko fra forsikringskontrakter

- Vurdering av forsikringsrisiko  
Det er utarbeidet risikohåndbøker med retningslinjer for risikovurdering med helse- og tegningsregler for overtagelse av potensielle kunder. Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av forsikrede. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger risikovurderes bedriften (underwriting). I underwritingen vurderes bedriftens tilhørende økonomi, bransje og syke- og uførehistorikk.

- **Kontroll av forsikringsrisiko**  
I selskapets eksisterende portefølje overvåkes forsikringsrisikoen innen hver produktgruppe. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødelighet, uførhet og overlevelse. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko er det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de erstatninger som inntreffer i perioden. Forsikringstilfelle som selskapet ikke har fått melding om, men som man av erfaring bør anta er inntruffet, hører med i vurderingen. I forbindelse med risikobasert tilsyn har selskapet utarbeidet et rammeverk for styring og kontroll av forsikringsrisiko.

**Risikoresultatet 2011**

MNOK	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
Dødsrisiko (inkl. opplevelsesrisiko)	-14,87	171,63	4,95	-	63,33	225,04
Uførhet	-72,31	-8,22	-3,53	-	78,43	-5,64
Ulykke	-	-	-	57,64	-	57,64
Risikoresultat før tekniske avsetninger	-87,18	163,40	1,41	57,64	141,76	277,04

Tallene under viser samlet risikoresultat for 2011 ved en reduksjon i dødeligheten på henholdsvis 10 prosent og 20 prosent eller en økning i uførheten på hhv 10% og 20%.

MNOK	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
10 prosent reduksjon i dødelighet	-87,60	177,56	5,76	57,64	165,72	319,08
20 prosent reduksjon i dødelighet	-88,02	191,71	10,11	57,64	189,68	361,12
10 prosent økning i uførhet	-110,67	157,10	-15,19	57,64	127,94	216,82
20 prosent økning i uførhet	-134,17	150,79	-31,79	57,64	114,12	156,60

Hvordan risikoresultat påvirker resultat til eier, avhenger av hvilken overskuddsmodell som gjelder det enkelte produkt.

- **Reassuranse**  
Selskapet har en reassuransestrategi som behandles årlig av styret. Strategien omhandler blant annet mål for selskapets reassuranseprogram og hvordan reassuranseprogrammet skal overvåkes.
- Selskapet har følgende typer reassuransedekninger:

*Kvotereassuranse*

Ved kvotereassuranse deles forsikringsrisikoen mellom to parter, og på den måten overføres deler av risikoen til en reassurandør, der andelen som overføres er avtalespesifikt.

*Eksedentreassuranse (surplus)*

I kontraktene er det fastsatt en egenandel etter risikotype. All risiko utover egenandelen reassureres. Eksedentreassuranse er i likhet med kvotereassuranse en proporsjonal ordning, men med den ulikhet at prosentsetsatsen varierer fra forsikring til forsikring. Eksedentreassuranse benyttes særlig for individuelle forsikringer.

*Excess of loss / Katastrofereassuranse*

For hver erstatning som overskrider et fast beløp dekker reassurandøren det overskytende beløp, gjerne begrenset til et spesifisert maksimum. En erstatning kan defineres per risiko eller per begivenhet. Eksempel på en excess of loss er katastrofereassuranse. I det tilfelle hvor erstatning defineres per risiko, kan excess of loss til forveksling ligne på eksedentreassuransen.

- **Tilstrekkelighetstest**  
I henhold til IFRS4 skal det utføres en tilstrekkelighetstest av reserven. Denne er utført etter samme prinsipp siden 2004. Beregningene tar utgangspunkt i de prognoser som ligger i selskapets finansmodell, der både aktiva- og passivasiden inngår. Denne går frem til og med 2015. Det er forutsatt at administrasjons- og risikoresultat blir som gjennomsnitt for perioden 2011-2015, og en finansavkastning på 5,2 %.

Fordi levealderen øker, forventes alderspensjonsreserven å være for lav både for individuell og kollektiv pensjon. For individuell pensjon er oppreservering for langt liv foretatt, men endelig beregning inn i fagsystemet gjenstår, slik at det vil kunne komme justeringer. Både for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser utgått fra kollektiv pensjon er det avsatt 2 % av premiereserven til oppreservering i 2011. Det antas at det gjenstår ca 4 % å oppreservere for hver av disse bransjene, fordelt over 2 år.

Tilstrekkelighetstesten viser at premiereserven er tilstrekkelig ut fra de forutsetninger som er lagt til grunn.

**Forhold og betingelser i forsikringskontrakter**

- **Forsikringsrisiko**  
I de fleste produktgrupper tilbyr selskapet deknninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon, premiefritak eller uførekapital. Innen individuelle kontrakter og gruppeliv tilbys det dødsrisikoforsikringer. Innen kollektiv pensjon tilbyr selskapet etterlattedekninger som trer i kraft ved forsikredes død.  
  
Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden for uføreytelser med mer vil kunne påvirke antall uføre og uføreavsetninger vesentlig. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om det forventede utbetalingstidspunktet blir som forutsatt.  
  
Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år.



- Renterisiko

Selskapet har påtatt seg en betydelig renterisiko innenfor rente- og pensjonsforsikring. Selskapets gjennomsnittlig årlige rentegaranti er på 3,13 %, beregnet ut fra gjennomsnittlig forsikringsfond. Nye kontrakter i 2011 er tilbudt med grunnlagsrente 2,5 %. Et vedvarende lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig avkastning ser ut til å bli lavere enn rentegarantien, foretas det finansielle tiltak for å sikre avkastning på nivå med rentegarantien. Hvis dette ikke er tilstrekkelig tas det midler fra tilleggsavsetningene for å dekke garantien. Eventuell negativ avkastning må dekkes av selskapets egenkapital. I gode finansielle år tilføres det midler til tilleggsavsetningene fra overskuddet. Dette er regulert oppad til 12 % av kontraktens premiereserve.

Gjennomsnittlig rentegaranti	2011
Individuell kapitalforsikring	2,63 %
Individuell rente/pensjonsforsikring	3,64 %
Kollektiv pensjonsforsikring	2,91 %
Gruppelivsforsikring	0,00 %
Ulykkesforsikring	0,00 %
Samlet	3,13 %

- Overskuddsmodeller

Selskapet har produkter med og uten rett til overskudd etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven.

- Ny overskuddsmodell: Kollektiv ytelsespensjon, Innskuddspensjon med avkastningsgaranti, Garantikonto, Individuelle sparekontrakter inngått etter 2008 og Gruppeliv med overskuddsfond
- Modifisert overskuddsmodell: Fripoliser utgått fra kollektiv pensjon
- Overskuddsdeling etter tidligere gjeldende regler: Individuell kapital og Individuell pensjon med overskuddsdeling inngått før 2008
- Uten overskuddsrett: Gruppeliv (med unntak av Gruppeliv med overskuddsfond), Kollektiv risikopensjon uten fripolise, Individuell rente, Individuell kapital, Ulykke
- Med investeringsvalg: Innskuddspensjon med investeringsvalg, Individuell kapital, Individuell rente

- Tildeling av overskudd

Hvorledes overskuddet tildeles hver enkelt kunde bestemmes ut fra hvilken produktgruppe kontrakten tilhører.

For individuelle kapitalforsikringer akkumuleres overskuddet på den enkeltes kontrakt og utbetales sammen med forsikringssummen. Innen individuelle rente- og pensjonsforsikringer oppskrives den sikrede ytelsen med overskuddet. Individuelle forsikringer utgått fra kollektive ordninger behandles på tilsvarende måte.

For kollektive pensjonsordninger tilføres overskuddet ordningens tilhørende premiefond og pensjonistenes overskuddsfond etter regelverket fastsatt i lov om foretakspensjon. For ordninger utenfor lov om foretakspensjon tilføres overskuddet premiefondet.

- I produkter uten rett til overskudd eksponeres selskapet for kostnads- og forsikringsrisiko.
- Flytteretten, hvor oppgjørsfristen kun er to måneder etter oppsigelsesfristens utløp for kontrakter hvor flytteverdien overstiger 300 millioner kroner, kan utgjøre en likviditetsrisiko dersom en eller flere større kontrakter flyttes i løpet av kort tid. Flyttegebyret er maksimert til 5000 kroner. En større fraflytting enn tilflytting over tid vil ha effekt på fremtidig kontantstrøm.
- Generelt vil endringer i rammebetingelser for næringen kunne påvirke fremtidige kontantstrømmer. Eksempelvis gjør flere endringer i pensjonslovene at mange kunder sier opp ytelsesordningen eller går over til innskuddsbasert ordning.
- Forfallsanalyse  
Beste estimat for når forpliktelsene for spareforsikringer forfaller til utbetaling. I estimatet er det hensyntatt avgang. For kollektiv ytelsespensjon er ikke ny opptjening hensyntatt.

## 2011

MNOK	Bokført verdi	0–5 år	5–10 år	10–15 år	15–20 år	>20 år
Utbetalinger (ikke diskontert)	-	4 894	2 979	2 185	1 652	3 144
Totale premiereserve, netto (diskontert)	12 392	-	-	-	-	-

### Konsentrasjon av forsikringsrisiko

- Forsikringsbestanden er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle forsikringer og gruppeforsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

## KONTANTSTRØMOPPSTILLING

NOK 1 000	2011	2010
<b>KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER</b>		
Resultat av ordinær virksomhet før skattekostnad	442 537	363 003
Andel av resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsført etter egenkapitalmetoden	-216 402	-222 843
Avskrivninger og nedskrivninger	2 481	21 482
Verdiregulering investeringseiendommer	15 363	-77 607
Verdiendring av verdipapirer til virkelig verdi	1 147 073	-746 355
Netto renteinntekter/rentekostnader	-410 028	-595 707
Betalte rentekostnader	-11 087	-16 889
Mottatte renteinntekter	413 266	380 678
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	-13 042	-27 045
Økning fordring på reassurandør	-	5 257
Reduksjon gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelse	-1 850	-
Endring i forsikringstekniske avsetninger	-137 466	1 765 201
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-34 828	326 906
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 196 017	1 176 081
<b>KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER</b>		
Tilgang av verdipapirer til virkelig verdi	-3 162 372	-2 920 691
Vederlag ved avhending av verdipapirer til virkelig verdi	1 525 848	1 861 440
Tilgang av verdipapirer som holdes til forfall	-105 300	-474 247
Vederlag av avhending av verdipapirer som holdes til forfall	197 765	377 181
Vederlag av avhending av verdipapirer tilgjengelig for salg	6 194	4 093
Tilgang immaterielle eiendeler	-73 875	-22 077
Innbetaling på lån til kunder	-	242
Tilgang investeringseiendommer	-433	-418 823
Vederlag ved avhending av investeringseiendommer	208 626	219 417
Innbetalt fra datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsført etter egenkapitalmetoden	206 355	219 069
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 197 192	-1 154 396
<b>KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER</b>		
Utbetalinger ved tilbakebetalinger av ansvarlig lånekapital	-200 000	-125 000
Utbetaling av utbytte / konsernbidrag	-290 198	-300 000
Mottatt konsernbidrag fra morselskapet	358 725	413 095
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-131 473	-11 905
Netto kontantstrøm for perioden	-132 648	9 780
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	470 849	461 069
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	338 201	470 849

# Revisjonsberetning



Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Livsforsikring AS

## Revisors beretning

### Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Livsforsikring AS, som viser et totalresultat på kr 511 884 tusen. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne dato, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

#### *Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet*

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

#### *Revisors oppgaver og plikter*

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

#### *Konklusjon*

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Livsforsikring AS per 31. desember 2011, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne dato i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.



Revisors beretning - 2011 - SpareBank 1 Livsforsikring AS, side 2

### Uttalelse om øvrige forhold

#### Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

#### Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo, 14. mars 2012  
**PricewaterhouseCoopers AS**

Magne Sem  
 Statsautorisert revisor

## Kontrollkomitéens uttalelse om årsregnskapet 2011

Kontrollkomitéen har utført det verv som pålegges den etter lov, forskrift og instruks fastsatt av representantskapet. Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets forslag til årsregnskap for 2011 og revisors beretning.

Med henvisning til revisors beretning anbefaler kontrollkomitéen at det fremlagte årsregnskap for SpareBank 1 Livsforsikring AS fastsettes som årsregnskap for 2011.

Oslo 23. mars 2012

Dag Nafstad  
 KONTROLLKOMITÉENS LEDER

Knut Ro

Ivar Listerud

Rolf Røkke

Odd Broshaug

